

ЗВІТ

аудит відповідності на тему

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Відповідальна:
член Рахункової палати
Єлизавета **ПУШКО-ЦИБУЛЯК**

СЕД АСКОД, РАХУНКОВА ПАЛАТА
02-40/18-1 від 11.06.2026 16:27
Сертифікат 04AF212836405D9904000000365E3800F88BEV00
Підписувач Пушко-Цибуляк Єлизавета Михайлівна
Дійсний з 08.12.2025 12:48:04 по 08.12.2027 12:48:04

Київ
<http://www.rp.gov.ua>

Вступне слово

Система правоохоронних органів України, що функціонує сьогодні, створювалась в умовах утвердження стратегічного курсу нашої держави на європейську та євроатлантичну інтеграцію. За європейськими стандартами формувалась якісно нова модель забезпечення правопорядку, спрямована на запровадження нових форм і методів діяльності, встановлення ефективного громадського контролю за нею, зміну підходів до оцінки результативності та ефективності.

У цьому контексті відбулась трансформація ролі правоохоронної сфери – від інструменту переслідування до створення системи, орієнтованої на захист і відновлення прав людини, дотримання конституційних гарантій та принципів демократичного суспільства.

Одним з важливих елементів цієї системи є ДБР – єдиний в Україні правоохоронний орган, націлений на розслідування особливо тяжких злочинів, вчинених вищими посадовими особами та працівниками правоохоронних органів.

За десять років функціонування ДБР сформувалось як державний правоохоронний орган, що реалізує досить широке коло повноважень. З огляду на динамічний шлях його становлення та роль у реалізації започаткованих євроінтеграційних процесів у 2019 році оновлено законодавчу основу та розпочато реформування діяльності ДБР, яке сьогодні перебуває на завершальному етапі. Інституційне забезпечення Бюро потребувало здійснення оцінки у частині встановлення можливих проблем, шляхів їх подолання та перспектив для розвитку.

Саме з такою метою і проведено цей аудит. Сподіваюсь, що результати контрольного заходу стануть дорожньою картою для нормативно-правового та організаційного удосконалення певних процесів та елементів інституційного забезпечення Бюро як ключової складової системи правоохоронних органів в Україні, якій довіряють.

ЄЛИЗАВЕТА ПУШКО-ЦИБУЛЯК

Рахункова палата
02-40/18-1 від 11.06.2026 16:27
Сертифікат 04AF212836405D9904000000365E3800F88BEB00
Підписувач Пушко-Цибуляк Єлизавета Михайлівна
Дійсний з 08.12.2025 12:48:04 по 08.12.2027 12:48:04

Рахункова палата

ЗМІСТ

1. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ	4
РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	12
1.1. Нормативно-правові засади інституційного забезпечення ДБР.....	12
1.2. Стратегічне планування, співробітництво, забезпечення прозорості та підзвітності.....	19
1.3. Організаційна структура та кадровий потенціал ДБР.....	25
1.4. Цифрова та ІТ-інфраструктура.....	38
1.5. Фінансове і матеріально-технічне забезпечення	42
1.6. Стан організації внутрішнього контролю (внутрішня безпека), доброчесність.....	46
ВИСНОВКИ.....	49
Відповідь об'єкта контролю	53
РЕКОМЕНДАЦІЇ	54
2. ІНШІ ПИТАННЯ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ ПОВІДОМЛЕНІ.....	57
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	58
Додаток	60

1. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ

Звіт буде надісланий Верховній Раді України та Державному бюро розслідувань.

Застосовувані стандарти аудиту

Аудит здійснений згідно з Методологією проведення аудиту відповідності, затвердженою рішенням Рахункової палати від 06 червня 2023 року № 12–3, що ґрунтується на Міжнародних стандартах вищих органів аудиту (ISSAI 100 “Фундаментальні принципи аудиту державного сектору”, ISSAI 400 “Принципи аудиту відповідності” та ISSAI 4000 “Стандарт аудиту відповідності”).

Результати аудиту дають підстави для висловлення обґрунтованої впевненості.

Резюме

Взятий Україною курс на інтеграцію в європейське співтовариство потребував кардинальних змін у правовому та організаційно-управлінському забезпеченні практично усіх сфер соціально-економічного життя держави. З цією метою розпочато комплексну **реформу органів кримінальної юстиції**. В межах окремого її етапу, спрямованого на вдосконалення за європейськими стандартами системи правоохоронних органів, їх інституційну реорганізацію, запровадження нових форм і методів діяльності, встановлення ефективного громадського контролю, зміну підходів до оцінки ефективності, у 2016 році¹ **утворено ДБР**.

Чільне місце у цій сфері ДБР обумовлено не лише його особливими повноваженнями і функціями, але й тим, що формування і становлення Бюро як державного правоохоронного органу є **однією з передумов євроінтеграційних процесів**. Власне цим і зумовлена необхідність здійснення комплексної та всебічної оцінки процесів й елементів інституційного забезпечення Бюро з точки зору спроможності відповідати очікуванням, кращим європейським практикам та національним потребам².

Для цього здійснено аудит, метою якого є **оцінити відповідність процесів та елементів інституційного забезпечення ДБР вимогам законодавства** в частині нормативно-правового регулювання, організації та функціонування системи управління, інституційної структури, кадрового,

¹ Постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2016 року № 127 “Про утворення Державного бюро розслідувань”.

² Передбачено Дорожньою картою з питань верховенства права, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475-р “Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 “Основи процесу вступу до ЄС”.

фінансового та матеріально-технічного забезпечення, цифрової інфраструктури, механізмів контролю, прозорості та підзвітності (рис. 1).

Рис. 1. Ключові елементи інституційного забезпечення ДБР

Новостворене Бюро наділено повноваженнями здійснювати оперативнo-розшукову діяльність та досудове розслідування кримінальних правопорушень, скоєних посадовими особами з особливо відповідальним становищем, працівниками правоохоронних органів, а також злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів).

За період функціонування ДБР відбулися суттєві інституційні зміни – від старту діяльності до становлення та інституційної зрілості (рис. 2).

Рис. 2. Основні етапи інституційного становлення ДБР

На певному етапі становлення наявних інструментів виявилось недостатньо для належної реалізації покладених на Бюро завдань. З огляду на це **у 2019 році розпочато реформування діяльності ДБР**, яке на сьогодні завершується за постійної підтримки і супроводження проєктів Офісу Ради Європи³:

Кардинальне удосконалення положень Закону про ДБР⁴, який визначає основні засади організації діяльності органу, стало основою для **фактичного перезавантаження Бюро**, що дало змогу:

зміцнити незалежність – ДБР виведено зі складу центральних органів виконавчої влади з підпорядкуванням Кабміну, надано статус державного правоохоронного органу та закріплено відповідні повноваження;

удосконалити систему управління та контролю – запроваджено процедуру призначення на посади Директора ДБР та керівників УВК

³ Проєкти "Посилення правоохоронних органів України під час війни та у повоєнний період – фаза II" (2025–2026 роки), "Підтримка інституцій для боротьби з неналежним поведінням в Україні" (2020–2023 роки), "Посилення імплементації європейських стандартів прав людини в Україні" (2018–2019 роки).

⁴ Відповідно до Закону України від 03 грудня 2019 року № 305-IX "Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань".

(внутрішня безпека) за результатами прозорого конкурсного відбору за участі міжнародних партнерів;

посилити процесуальну основу – введено в штат ДБР посади осіб рядового і начальницького складу (далі – РНС) та призначено за результатами конкурсних відборів на ці посади слідчих і оперативних працівників;

забезпечити доброчесність та етику – запроваджено комплексну систему оцінювання ефективності діяльності (KPI) та атестування, систематичний моніторинг способу життя, перевірки працівників на доброчесність та недопущення конфлікту інтересів;

створити потужну IT-інфраструктуру – побудовано захищені канали зв'язку, організовано документообіг за єдиними правилами на всіх рівнях, отримано доступ до необхідних баз даних та реєстрів, налагоджено електронну взаємодію з державними органами влади та міжнародними правоохоронними органами і партнерами.

За період інституційного становлення Бюро сформовано правові засади його функціонування, систему управління та контролю, створено розвинену IT-інфраструктуру, здатну стати основою аналітичної функції ДБР у процесах попередження та запобігання кримінальним злочинам, налагоджено механізми матеріально-технічного та ресурсного забезпечення.

Загалом інституційне забезпечення ДБР, елементи якого відповідають вимогам законодавства, є достатнім для реалізації покладених завдань та функцій відповідно до встановлених мети і цілей. Водночас наявні окремі не вирішені питання та невідповідності, спричинені передусім неповнотою, недосконалістю та неузгодженістю положень різних нормативно-правових актів, які регулюють діяльність ДБР та є основою для організації ключових процесів, зокрема:

Для усунення виявлених невідповідностей та удосконалення окремих елементів інституційного забезпечення ДБР надано рекомендації з таких питань:

нормативно-правові засади: удосконалити положення Закону про ДБР та інших нормативних актів з метою, зокрема:

- узгодження положень Закону про ДБР у частині підслідності кримінальних злочинів з положеннями Кримінального процесуального кодексу України;
- покращення процедур конкурсного відбору кандидатів на посади першого заступника, заступників Директора ДБР;
- адаптації до ДБР положень Дисциплінарного статуту Нацполіції;
- запровадження процедури формування та зміцнення організаційної структури з урахуванням статусу незалежності органу;
- узгодження норм законодавства щодо включення експертної установи ДБР до переліку суб'єктів експертної діяльності;

- актуалізації переліку інформаційних систем органів державної влади, до яких ДБР може мати доступ;

стратегія та пріоритети: при розробленні та затвердженні Стратегічної програми діяльності ДБР на новий період передбачити чіткі критерії для оцінки повноти та ефективності реалізації запланованих заходів з урахуванням удосконалених положень Закону про ДБР;

структура та кадри: привести організаційну структуру та граничну чисельність працівників ДБР у відповідність із фактичними потребами його інституційного забезпечення та з урахуванням специфіки покладених завдань та встановлених пріоритетів розвитку;

інституційна незалежність: вжити необхідних заходів щодо створення у структурі ДБР та забезпечення функціонування експертної установи, права самостійного розроблення та подання Бюро проєктів нормативно-правових актів з питань, що належать до його компетенції, визначення ДБР суб'єктом управління об'єктами державної власності;

ІТ-інфраструктура: пришвидшити надання ДБР прямого доступу до інформаційної підсистеми Нацполіції "Custody Records" для забезпечення механізму запобігання катуванням та жорсткому поводженню;

фінанси та ресурси: забезпечити дотримання норм Закону про ДБР у частині фінансування його діяльності у повному обсязі відповідно до обґрунтованих потреб.

Ефект аудиту

Під час аудиту ДБР вжило певних заходів для удосконалення окремих елементів свого інституційного забезпечення:

- із затвердженням відповідного порядку завершено створення комплексної системи оцінювання ефективності роботи персоналу та його атестування, оновлено порядок перевірки працівників ДБР на добросовісність;
- ухвалено необхідні рішення для підвищення прозорості діяльності Бюро відповідно до вимог Закону про ДБР.

Предмет та обсяг аудиту

Предметом аудиту є процеси та елементи інституційного забезпечення ДБР, що охоплюють нормативно-правове регулювання, організацію та функціонування системи управління, інституційну структуру, кадрове, фінансове та матеріально-технічне забезпечення, цифрову інфраструктуру, а також механізми контролю, прозорості та підзвітності.

Аудит охопив питання відповідності процесів та елементів інституційного забезпечення ДБР вимогам законодавства в частині нормативно-правового регулювання, організації та функціонування системи управління, інституційної структури, кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення, цифрової інфраструктури, а також механізмів контролю, прозорості та підзвітності. Окрему увагу приділено питанням внутрішнього контролю, функції якого з огляду на специфіку діяльності цього правоохоронного органу охоплюють питання внутрішньої безпеки, професійної етики та доброчесності.

Період, охоплений аудитом: 01 січня 2024 року – 30 квітня 2026 року.

Критерії аудиту⁵

Для оцінки відповідності та достатності правових засад організації ДБР	Правові засади організації ДБР забезпечують розмежування напрямів його діяльності з діяльністю, яку здійснюють інші державні правоохоронні органи, на основі виключної функціональної спрямованості
	Нормативно-правове регулювання діяльності ДБР повною мірою забезпечує реалізацію покладених на нього завдань
Для оцінки відповідності організаційної структури та кадрового потенціалу	Наявна організаційна структура ДБР відповідає встановленій, територіальні управління та підрозділи наділені необхідними повноваженнями, формалізовані їх права, обов'язки та відповідальність
	Чітко визначені вимоги до керівництва ДБР, територіальних управлінь та підрозділів, порядок їх призначення та повноваження
	Встановлені гранична чисельність центрального апарату та територіальних управлінь ДБР, порядок призначення працівників на посади, присвоєння спеціальних звань, періодичність перепідготовки та підвищення кваліфікації, стажування
	Дотримуються регламентовані обмеження щодо працівників ДБР
Для оцінки достатності створеної цифрової інфраструктури	Визначені, встановлені та контролюється досягнення у процесі діяльності показників результативності (KPI)
	Діяльність ДБР забезпечена сучасними технологіями, серверним обладнанням та системами електронного документообігу для безперервної роботи навіть у надзвичайних умовах
Для оцінки відповідності потребам фінансового та ресурсного	ДБР має доступ до всіх інформаційних систем органів державної влади, необхідних для реалізації покладених повноважень
	ДБР наділене достатніми фінансовими та матеріально-технічними ресурсами для виконання покладених завдань відповідно до встановлених вимог законодавства; забезпечується повне і своєчасне його фінансування
Для оцінки відповідності процедур організації внутрішнього контролю	У кошторисі ДБР передбачається та фактично створюється фонд для проведення оперативного-розшукових (негласних слідчих) дій
	В центральному апараті ДБР і його територіальних управліннях створені та функціонують підрозділи внутрішнього контролю
	Проводяться перевірки на доброчесність працівників ДБР та моніторинг способу їх життя відповідно до встановлених вимог (порядків, регламентів, інструкцій тощо)
	Здійснюється контроль за дотриманням працівниками ДБР правил етичної поведінки, вимог щодо недопущення виникнення конфлікту інтересів

⁵ Деталізований перелік критеріїв аудиту та їх джерел наведено у додатку до Звіту.

	Під час вступу на службу та проходження служби в ДБР з особами проводяться психофізіологічні інтерв'ю із застосуванням поліграфа відповідно до встановлених вимог (порядків, регламентів, інструкцій тощо)
Для оцінки відповідності процесів стратегічного планування, забезпечення прозорості та підзвітності	ДБР відповідно до покладених завдань та у межах компетенції бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності
	ДБР забезпечене інструментами для здійснення інформаційно-аналітичних заходів щодо встановлення системних причин та умов проявів злочинності, вжиття заходів до їх усунення
	ДБР в установленому порядку взаємодіє з іншими державними органами
	Діяльність ДБР підзвітна, ДБР складає та в установленому порядку подає звітність про свою діяльність
	Передбачені та здійснюються процедури забезпечення прозорості діяльності ДБР

Використані методи аудиту

Вивчення, узагальнення, порівняння, одержання підтверджень	Отримати впевненість у достатності нормативно-правового забезпечення та відповідності правових засад організації діяльності ДБР встановленим концептуальним засадам реформування органів правопорядку
Вивчення, узагальнення, порівняння, одержання підтверджень, анкетування, інтерв'ю	Оцінити відповідність організаційної структури та кадрового потенціалу Оцінити достатність створеної цифрової інфраструктури
Вивчення, порівняння, одержання підтверджень	Оцінити відповідність потребам фінансового та матеріально-технічного забезпечення, процедур організації внутрішнього контролю, процесів стратегічного планування, забезпечення прозорості та підзвітності

1.1.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДБР

Нормативно-правові засади функціонування Бюро сформовані та суттєво удосконалені після розпочатих у 2019 році реформування і трансформації з центрального органу виконавчої влади у державний правоохоронний орган, тобто фактичного його перезавантаження. Основні аспекти організації діяльності ДБР узгоджуються з визначеними концептуальними засадами у сфері реформування кримінальної юстиції та органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України.

Водночас потребують нормативного вдосконалення окремі складові правової основи діяльності ДБР.

Концептуальні засади інституційного становлення ДБР

Із затвердженням у квітні 2008 року Концепції реформування кримінальної юстиції України⁶ **систему органів дізнання та досудового слідства**, яка існувала фактично з 1960 року, визнано такою, що **не відповідає взятому курсу нашої держави на європейську та євроатлантичну інтеграцію**. Ця система була громіздкою, внутрішньо суперечливою, не завжди науково обґрунтованою і надмірно ускладненою. Повноваження її суб'єктів дублювалися через брак чіткого визначення та розмежування їхньої компетенції, водночас **функціональна спроможність суб'єктів була недосконалою**, а кримінальний процес – застарілим за своєю суттю. Загалом тогочасну систему правоохоронних органів створено **як механізм переслідувань і репресій**, а не захисту й відновлення порушених прав осіб.

Вирішення цих проблем потребувало **кардинального реформування органів кримінальної юстиції**, що передбачало вдосконалення їхньої роботи за європейськими стандартами, інституційну реорганізацію та запровадження нових форм і методів діяльності, встановлення ефективного громадського контролю за нею, зміну підходів до оцінки її ефективності.

Передусім **мала бути реформована сама система органів кримінальної юстиції**⁷, до якої, крім численних органів дізнання (міліція, податкова міліція, органи безпеки, державного пожежного нагляду, прикордонної служби тощо), входили також підрозділи досудового слідства (слідчі) прокуратури, органів внутрішніх справ, податкової міліції та безпеки.

Після посилення у 2014 році взятого курсу на захист суверенітету й територіальної цілісності України шляхом проведення низки реформ, як-от реформи системи національної безпеки та оборони, системи органів правопорядку, антикорупційна та судова реформи, **до оновленої системи органів досудового слідства мали входити сім органів**, які, зокрема, мали забезпечувати:

- **Національна поліція** (у системі МВС) – реалізацію політики у сфері протидії злочинності та забезпечення громадського порядку;
- **Муніципальна поліція** – реалізацію права органів місцевого самоврядування створювати за кошти місцевих бюджетів власні підрозділи правопорядку;
- **Слідчий підрозділ СБУ** – досудове розслідування злочинів проти національної безпеки, тероризму та окремих злочинів проти миру, безпеки людства і міжнародного правопорядку з посиленням контррозвідувальних функцій;

⁶ Затверджено Указом Президента України від 08 квітня 2008 року № 311/2008.

⁷ Визначена Кримінально-процесуальним кодексом України від 28 грудня 1960 року № 1001-05 (зі змінами).

- **Антикорупційні органи (НАБУ і НАЗК)** – досудове розслідування і координацію діяльності у сфері здійснення ефективної державної політики щодо протидії корупції.

Крім того, для запобігання кримінальним правопорушенням і їх виявлення з правом здійснювати в умовах воєнного стану досудове розслідування всіх кримінальних правопорушень, вчинених військовослужбовцями, а також всіх злочинів, вчинених ними безпосередньо у зоні ведення бойових дій, на базі Військової служби правопорядку у Збройних Силах України мала бути утворена **Військова поліція**.

Окремим напрямом у межах цієї реформи мало стати створення ще одного органу правопорядку – ДБР, наділеного повноваженнями реалізовувати політику у сфері протидії корупції (окрім питань, що належать до відання НАБУ) та організованій злочинності, вести досудові розслідування злочинів у цих сферах, особливо тяжких злочинів та злочинів, вчинених співробітниками органів правопорядку. Також до новоствореного ДБР мали перейти слідчі функції органів прокуратури і частково СБУ.

Отже, згідно з визначеними концептуальними засадами ДБР мало отримати **широкі повноваження у сфері розслідування злочинів, вчинених вищими посадовими особами держави та працівниками правоохоронних органів**.

У межах запровадженої реформи на початку 2016 року було створено ДБР⁸, діяльність якого зазнала значних організаційно-правових змін після прийняття Закону України від 03 грудня 2019 року № 305-ІХ “Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань” (рис. 3). Відповідно до Закону про ДБР на цей правоохоронний орган покладено виконання завдань щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування злочинів:

- вчинених службовими особами, які займають **особливо відповідальне становище** відповідно до законодавства про державну службу, суддями та **працівниками правоохоронних органів** (крім випадків, коли ці злочини віднесено до підслідності детективів НАБУ);
- вчинених службовими особами НАБУ, заступником Генерального прокурора – керівником САП або іншими прокурорами САП (крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю НАБУ);

⁸ Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2016 року № 127 “Про утворення Державного бюро розслідувань”.

- **проти встановленого порядку несення військової служби** (військових злочинів), крім злочинів, передбачених статтею 422 Кримінального кодексу України⁹.

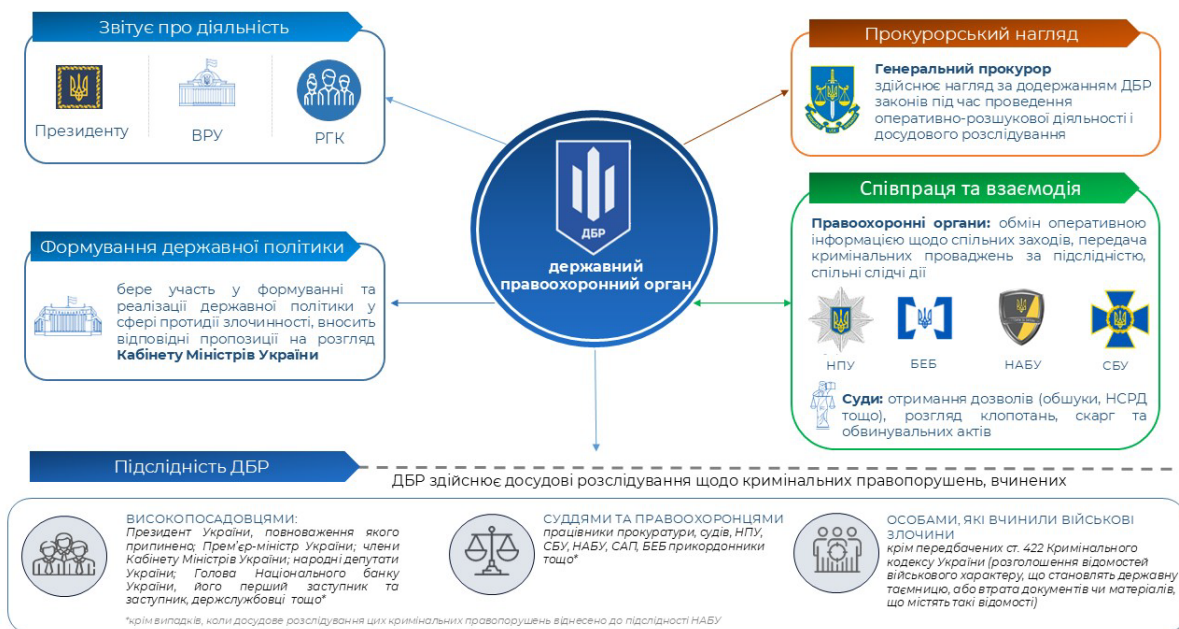

Рис. 3. Місце ДБР у системі правоохоронних органів України

На сьогодні організація ключових процесів у ДБР загалом відповідає встановленим концептуальним засадам реформування органів правопорядку: ці процеси враховують європейські стандарти і практики, впроваджені й реалізуються нові форми і методи діяльності, запроваджені ефективний громадський контроль та нові підходи до оцінки ефективності цієї діяльності.

Гнучкість у формуванні інституційного забезпечення

Відповідно до наданих повноважень ДБР є правоохоронним органом з правом досудового розслідування особливо тяжких злочинів, вчинених високопосадовцями та співробітниками органів правопорядку. Водночас Бюро успадкувало функції досудового розслідування військових злочинів, хоча концептуальні засади передбачали створення для цього окремого правоохоронного органу – Військової поліції, чого фактично не відбулось.

Суттєве зміщення пріоритетів у цей бік, особливо в умовах протистояння широкомасштабній збройній агресії проти України, потребує наявності у ДБР **більш гнучких інструментів для ухвалення необхідних**

⁹ Стаття 422 Кримінального кодексу України передбачає відповідальність за розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрату документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

організаційно-управлінських рішень, зокрема, щодо формування ключових елементів інституційного забезпечення своєї діяльності **з урахуванням статусу незалежності державного правоохоронного органу**.

Так, з огляду на встановлену Законом про ДБР процедуру затвердження організаційної структури, Бюро не наділено правом самостійно визначати кількість територіальних управлінь та їх місцерозташування, а також самостійних структурних підрозділів центрального апарату, зокрема підрозділ внутрішнього аудиту. Через неузгодженість положень Закону про ДБР із Законом України “Про судову експертизу” щодо віднесення експертної установи ДБР до суб’єктів експертної діяльності, у структурі ДБР дотепер не створена власна експертна установа, що впливає на перебіг слідства та обмежує засади його незалежності.

Узгодженість законодавчих засад із процесуальним законодавством

Найбільшу проблему зумовлює **неузгодженість положень Закону про ДБР із процесуальним законодавством**. Зокрема, пунктом 1 частини першої статті 5 цього Закону одним із завдань ДБР визначено **запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування злочинів**, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище відповідно до частини першої статті 9 Закону України “Про державну службу”, особами, посади яких віднесено до першої-третьої категорій посад державної служби, суддями та працівниками правоохоронних органів, крім випадків, коли ці злочини віднесено до підслідності детективів НАБУ.

Окрім того, що ця норма містить посилання на частину першу статті 9 Закону України від 16 грудня 1993 року № 3723-XII “Про державну службу”, який втратив чинність на підставі Закону України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII “Про державну службу”, вона також не узгоджується з положеннями частини четвертої статті 216 Кримінального процесуального кодексу України, що визначають **чіткий перелік осіб з особливо відповідальним становищем, вчинені якими злочини відносяться до підслідності ДБР**: від Президента України, повноваження якого припинено, до судді, працівника правоохоронного органу та особи, посада якої належить до категорії “А” державної служби.

Оскільки ДБР у своїй діяльності в частині підслідності керується положеннями частини четвертої статті 216 Кримінального процесуального кодексу України, вказана вище нормативна неузгодженість не має негативного впливу на інституційне забезпечення Бюро в контексті розкриття і розслідування злочинів. Водночас у частині виконання завдань із **запобігання, виявлення та припинення злочинів**, вчинених особами, які займають особливо відповідальне становище, стаття 5 Закону про ДБР

потребує приведення у відповідність з кримінальним процесуальним законодавством України.

Інші складові правової основи діяльності ДБР

Окрім цього, **Закон про ДБР містить інші невідповідності**, як-от нечіткість деяких повноважень Директора ДБР, зокрема щодо можливості накладати дисциплінарні стягнення, застосовувати заохочення до працівників, повноважень у частині створення в системі ДБР юридичних осіб, визначених частиною першою статті 9 Закону про ДБР. Не врегульовані питання зарахування до стажу служби в ДБР періодів служби в інших правоохоронних органах, а також стажу служби в ДБР надалі при переході на службу в інші правоохоронні органи.

Потребує конкретизації питання **пріоритетності застосування положень Закону про ДБР як спеціального закону**, що визначає правові основи організації та діяльності Бюро, над положеннями загальних законів і нормативно-правових актів, які регулюють ту ж сферу правовідносин. Наявність цієї проблеми не забезпечує повною мірою дотримання **принципу незалежності ДБР у виконанні своїх повноважень**, визначеного статтею 3 Закону про ДБР, та гарантованих статтею 4 цього Закону засад забезпечення реалізації цього принципу, які передбачають спеціальний статус, особливий порядок добору, призначення та звільнення Директора ДБР, фінансування та організаційного забезпечення діяльності, здійснення ДБР і його працівниками повноважень.

Зокрема, визначена Законом про ДБР процедура формування конкурсної комісії з відбору Директора Бюро є комплексною. Відповідно до частини третьої статті 11 Закону про ДБР ця процедура передбачає формування конкурсної комісії, до складу якої входять по три особи, визначені Президентом України, Верховною Радою України (за поданням Комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать організація та діяльність органів досудового розслідування) та Кабінетом Міністрів України (на підставі пропозицій міжнародних організацій, з якими Україна співпрацює у сфері запобігання і протидії корупції відповідно до міжнародних договорів України). Призначення Директора ДБР у 2021 році відбулось відповідно до визначеної законодавством процедури. Процедура відбору Директора ДБР загалом не суперечить національній та міжнародній практиці відбору керівників органів з правоохоронною функцією.

В окремих органах державної влади з правоохоронною функцією (НАБУ, БЕБ) така практика базується на паритетному співвідношенні членів комісій – представників України та міжнародних партнерів (50/50), причому право переважного голосу під час визначення переможців конкурсного відбору надається представникам міжнародних партнерів. Варто зауважити, що такий підхід не є стандартом і не має єдиного законодавчого підґрунтя,

яке вимагало б уніфікованого підходу до формування конкурсних комісій для відбору керівників органів з правоохоронними функціями. Немає єдиного підходу щодо цього і в країнах ЄС та G7.

Окрім цього, недостатньо узгоджена **процедура призначення першого заступника та заступників Директора ДБР**. Пунктом 2 частини першої статті 12 Закону про ДБР передбачено, що призначення на ці посади та звільнення з них відбувається у порядку, визначеному законом. При цьому такого порядку не визначено, в абзаці четвертому частини третьої статті 14 Закону про ДБР передбачено загальну процедуру призначення працівників ДБР, особливого порядку для призначення на посади першого заступника та заступників Директора ДБР не встановлено. В Україні склалася практика призначення першого заступника та заступників керівника органу державної влади з правоохоронними функціями без проведення конкурсів (НАБУ, БЕБ), водночас ця практика також не є стандартом та не має законодавчого підґрунтя, яке б вимагало єдиного уніфікованого підходу.

Інші нормативно-правові неузгодженості та прогалини стосуються порядку зберігання окремих видів речових доказів, визначення Бюро суб'єктом управління об'єктами державної власності, можливості доступу ДБР як користувача до інформаційних систем центральних органів виконавчої влади тощо. Зокрема, відповідно до частини шостої статті 14 Закону про ДБР на осіб РНС ДБР поширюється дія Дисциплінарного статуту Нацполіції. Водночас положення цього статуту та застосована в ньому термінологія належно не адаптовані до особливостей статусу цих осіб. Як наслідок, деякі механізми, передбачені Дисциплінарним статутом Нацполіції, фактично не можуть бути реалізовані в діяльності ДБР, зокрема в частині застосування окремих видів заохочень та дисциплінарних стягнень.

Також Бюро в межах чинного законодавства не наділене правом розроблення та подання проєктів нормативно-правових актів з питань, які належать до його компетенції, що порушує принцип незалежності цього органу.

Наявні проблеми нормативно-правового забезпечення діяльності ДБР почало вирішувати з 2021 року. У 2023 році Бюро неодноразово зверталось до Верховної Ради України і Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності¹⁰ з проханням підтримати поданий на розгляд до Верховної Ради України проєкт Закону № 5305, який містив необхідні зміни, та розглянути на засіданні Комітету питання включення його до другого читання, однак **цей проєкт Закону України так і не був прийнятий**.

¹⁰ Листи від 13.09.2023 № 10-8-01-21597 і № 10-8-01-21598 відповідно.

1.2.

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ, СПІВРОБІТ- НИЦТВО, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ПІДЗВІТНОСТІ

ДБР бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності, здійснюючи аналітичну та нормотворчу діяльність, а також виконуючи визначені стратегічними документами заходи, зокрема у сфері протидії катуванням, що підсилює його роль як інституції, залученої до реалізації реформ сектору правопорядку. Водночас Стратегічна програма діяльності ДБР потребує розширення критеріїв для оцінки повноти та ефективності реалізації запланованих заходів.

ДБР наділене інструментами для забезпечення прозорості його діяльності, а підзвітність Бюро забезпечують процедури парламентського і громадського контролю, що відповідає законодавчим вимогам та стратегічним підходам.

Участь ДБР у формуванні та реалізації політики

Бюро на виконання статті 6 Закону про ДБР бере **участь у формуванні та реалізації державної політики** у сфері протидії злочинності, що підкреслює його особливу роль як державного правоохоронного органу, наділеного відповідними повноваженнями (рис. 4).

Рис. 4. Участь ДБР у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності

Формування державної політики у сфері протидії злочинності реалізується ДБР шляхом застосування комплексу заходів організаційного, аналітичного, комунікаційного, методичного та нормотворчого характеру, зокрема через участь у розробленні нормативно-правових актів, підготовку методичних рекомендацій щодо здійснення досудового розслідування, проведення інформаційно-аналітичних заходів, узагальнення практики розслідування кримінальних правопорушень, підготовку пропозицій щодо удосконалення законодавства, а також здійснення превентивних заходів, спрямованих на запобігання вчиненню злочинів.

Основа для цього становлять положення Комплексного стратегічного плану, який закріплює **концепцію реформування органів правопорядку та прокуратури**, спрямовану на врегулювання таких питань:

- дотримання розумних строків досудового розслідування;
- розмежування компетенції та повноважень органів правопорядку;
- усунення дублювання їхніх функцій;

- гармонізація кримінального і кримінального процесуального законодавства України зі стандартами ЄС;
- формування послідовної кримінальної політики;
- підвищення ефективності роботи правоохоронних органів;
- забезпечення оперативності кримінального провадження з дотриманням міжнародних стандартів і принципу верховенства права;
- впровадження системи управління, орієнтованої на результат.

Із запланованих на виконання Комплексного стратегічного плану 198 заходів **ДБР як співвиконавець долучене до реалізації 163**, що свідчить про важливу роль і значення органу у сфері реформування сектору правопорядку. В межах цих заходів ДБР:

- брало участь у нормотворчій діяльності, спрямованій на вдосконалення кримінального, кримінального процесуального та суміжного законодавства;
- надавало пропозиції до проєктів Стратегії фінансових розслідувань у сфері протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним з одержанням доходів, та Концепції кримінальної політики на середньостроковий період (ґрунтується на аналізі стану злочинності, результатах впровадження моделі СОСТА-Україна);
- здійснювало методологічну роботу: затверджено 7 методичних рекомендацій, практичних порадиноків, стандартів, переліків дій, пам'яток та методичних посібників щодо розслідування кримінальних правопорушень;
- провело 193 інформаційно-аналітичні заходи з встановлення системних причин та умов проявів злочинності, протидія яким належить до компетенції ДБР, а також з вжиття заходів щодо їх усунення;
- активно комунікувало із центральними органами виконавчої влади та іншими державними органами в частині здійснення заходів превенції щодо можливих проявів злочинності.

Стратегічні засади діяльності ДБР

Основним програмним документом є затверджена на початку 2022 року **Стратегічна програма діяльності ДБР на 2022–2026 роки**¹¹, якою визначені місія, бачення, пріоритетні напрями роботи, завдання, механізми реалізації та шляхи взаємодії ДБР з громадськістю. Після початку повномасштабної агресії проти України Стратегічну програму двічі актуалізовано¹², зокрема, до пріоритетних напрямів роботи слідчих та оперативних підрозділів ДБР включено протидію та розслідування злочинів проти основ національної безпеки та забезпечення правопорядку у військовій сфері. Цим забезпечено релевантність основних напрямів

¹¹ Наказ ДБР від 28.01.2022 № 50.

¹² Накази ДБР від 04.08.2022 № 392 та від 29.03.2024 № 122.

діяльності Бюро цілям реформи сектору правопорядку та їхню актуальність в умовах дії воєнного стану з урахуванням нових викликів та завдань, що постали перед правоохоронною системою держави.

На основі аналізу впливу на національну безпеку, інституційну стійкість та дотримання прав людини та з урахуванням встановлених Стратегічною програмою пріоритетів роботи, ДБР затвердило пріоритетні завдання для слідчих та оперативних підрозділів центрального апарату (крім Управління внутрішнього контролю, Управління забезпечення особистої безпеки) і територіальних управлінь (крім відділів внутрішнього контролю) на 2026 рік¹³. На стратегічному рівні цілком визначено протидію загрозам, що безпосередньо впливають на виживання держави та збереження її демократичної суті, тактичному – очищення державного апарату від корупції, що руйнує довіру суспільства та міжнародних партнерів, операційному – забезпечення належного функціонування механізмів комплектування війська та управління ним.

Для оцінювання стану виконання визначених завдань та пріоритетів двічі на рік здійснюється моніторинг та аналіз з оцінкою стану і результатів виконання Стратегічної програми. Як критерії оцінки використовуються кількісні та якісні показники діяльності ДБР, визначені частиною третьою статті 23 Закону про ДБР. Починаючи з 2023 року, запроваджено практику відображення у щорічних звітах про діяльність ДБР стану досягнення визначених Стратегічною програмою основних цілей, конкретних результатів виконання окреслених завдань та пріоритетів діяльності.

Міжнародне співробітництво Бюро

Одним із пріоритетних напрямів реалізації заходів Стратегічної програми є здійснення ДБР відповідно до компетенції **міжнародного співробітництва з правоохоронними органами інших країн у межах 9 укладених договорів та 11 меморандумів** про взаєморозуміння та співпрацю. У 2022 році ДБР приєдналось до мережі європейських антикорупційних органів **"Європейські партнери проти корупції" (EPAC)**, яка об'єднує понад 80 органів протидії корупції та поліцейського нагляду країн-учасниць Ради Європи. Із 2023 року ДБР бере участь як спостерігач у роботі **Регіональної антикорупційної ініціативи (RAI)**, до якої входять країни Південно-східної Європи (Албанія, Боснія і Герцеговина, Болгарія, Хорватія, Молдова, Чорногорія, Північна Македонія, Румунія та Сербія) та завданням якої є обмін досвідом у сфері протидії корупції та пошук нових шляхів її подолання.

Важливим кроком у розвитку ДБР також стало приєднання органу в 2023 році до **Мережі органів з питань внутрішніх кримінальних розслідувань (ICIN)**, що об'єднує правоохоронні органи європейських країн,

¹³ Наказ ДБР від 24.04.2026 № 104дск.

до повноважень яких належить проведення розслідувань корупційних кримінальних правопорушень, вчинених працівниками поліції.

Крім того, у 2023 році Бюро отримало безпосередній доступ до Мережевого додатка безпечного обміну інформацією **Європейського поліцейського офісу (SIENA)** з рівнем доступу Advanced (передбачає можливість безпосередньо надсилати та отримувати повідомлення від країн-членів Європолу, а також оперативних і стратегічних партнерів Європолу), який використовується для обміну інформацією між оперативними та слідчими підрозділами ДБР з іноземними партнерами. З використанням можливостей цього Мережевого додатка до компетентних органів у 2024-2025 роках надіслано 358 запитів.

У тому ж році ДБР визначено третім, крім Офісу Генерального прокурора та АРМА, **контактним пунктом від України у Камденській міжвідомчій мережі з питань повернення активів (CARIN)**, що надає можливість оперативного обміну інформацією з метою розшуку активів осіб, які підозрюються у вчиненні кримінальних правопорушень. У межах цієї діяльності Бюро активно взаємодіє з правоохоронними органами інших країн шляхом надсилання запитів про міжнародну правову допомогу.

З метою удосконалення професійної компетентності працівників та впровадження передового європейського досвіду 607 працівників ДБР за цей період взяли участь у 64 заходах, які проводились за підтримки міжнародних партнерів.

Підзвітність, відкритість та прозорість

Підзвітність діяльності ДБР забезпечується щорічним звітуванням Президентові України та Верховній Раді України про діяльність ДБР за попередній рік¹⁴, а відкритість і прозорість цієї діяльності – створенням та функціонуванням Ради громадського контролю при ДБР і висвітленням інформації на офіційному вебсайті Бюро.

Довідково. Упродовж періоду аудиту діяльність ДБР оцінювалась Комітетом Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності як задовільна.

З початку повномасштабного вторгнення РФ з міркувань безпеки до частини інформації на офіційному вебсайті ДБР обмежено доступ. При цьому в комунікаційній стратегії ДБР задекларовано принципи **відкритості та прозорості діяльності цього органу**.

Окрім цього, періодично на системній основі здійснюються заходи державного зовнішнього фінансового контролю, зокрема, у 2020 і 2023 роках – проведені два аудити ефективності діяльності ДБР Рахунковою

¹⁴ Пункт 2 частини другої статті 23 Закону про ДБР, частина перша статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI (зі змінами).

палатою та дві ревізії окремих питань фінансово-господарської діяльності Бюро Держаудитслужбою. Наразі завершено проведення цього аудиту та закінчується черговий захід Держаудитслужби.

Практикується і проведення зовнішнього незалежного оцінювання (аудиту) ефективності діяльності державних органів влади з правоохоронною функцією за участі міжнародних партнерів. Це не є стандартом та не має законодавчого підґрунтя, яке б вимагало єдиного уніфікованого підходу для здійснення такої оцінки.

Варто зауважити, що за результатами соціологічного дослідження, проведеного на замовлення Консультативної місії Європейського Союзу в Україні, **рівень суспільної довіри до ДБР за останні п'ять років зріс утричі:** із 17 відс. у 2021 році до 52 відс. у 2025 році¹⁵. Це свідчить про загалом позитивне сприйняття громадянами результатів діяльності ДБР, а також про ефективність реалізації заходів у сфері комунікаційної політики, забезпечення публічності діяльності, інституційного розвитку та стратегічного управління органом.

¹⁵ За результатами [соціологічного дослідження](#), проведеного на замовлення Консультативної місії Європейського Союзу в Україні.

1.3.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДБР

ДБР функціонує відповідно до затвердженої організаційної структури, спроможність якої посилена запровадженням конкурсним відбором, завершенням створення у 2026 році комплексної системи оцінювання працівників та удосконаленим механізмом перевірки на добросовісність як основи для зміцнення інституційної зрілості, що відповідає кращим європейським практикам.

Водночас до цього часу не створено установи для підвищення кваліфікації працівників та проведення експертиз. Наявних територіальних управлінь та затвердженої граничної чисельності не достатньо для належного забезпечення діяльності ДБР. Це спричинено як неузгодженістю положень окремих нормативно-правових актів та зволіканням Кабінету Міністрів України з прийняттям необхідних змін, так і відсутністю у ДБР інструментів управлінської гнучкості в процесах формування організаційної структури та реалізації кадрової політики.

Організаційна структура ДБР

Згідно з частиною першою статті 9 Закону про ДБР **організаційна структура ДБР визначається Президентом України**. На виконання цієї норми Указом Президента України від 05 лютого 2020 року № 41/2020 затверджено організаційну структуру ДБР (рис. 5).

Рис. 5. Організаційна структура ДБР

Як наслідок, у структурі ДБР створені та функціонують **сім територіальних управлінь** (у м. Києві, Львові, Хмельницькому, Миколаєві, Мелітополі, Полтаві, Краматорську), які поширюють свою діяльність на конкретно встановлені регіони України (рис. 6).

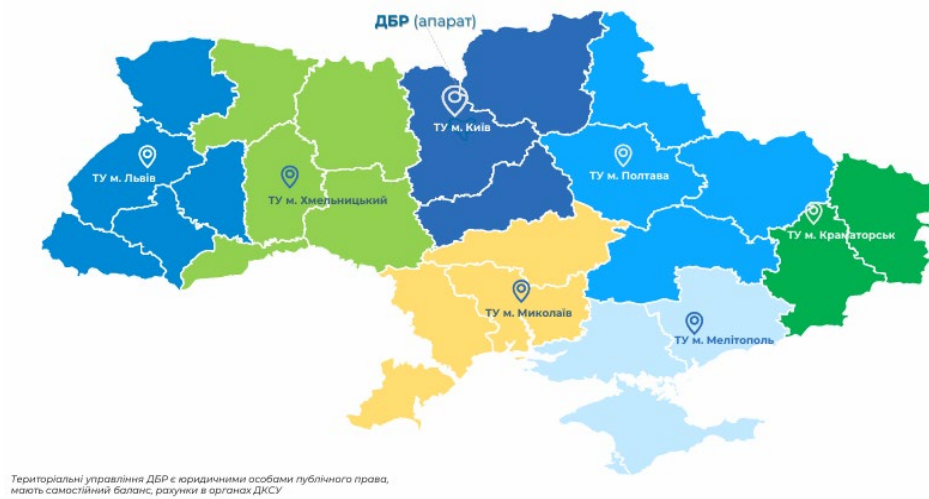

Рис. 6. Елементи організаційної структури ДБР

Законодавчо закріплене розташування територіальних управлінь ДБР не враховує потреб органу у створенні таких управлінь у кожному регіоні та, за інформацією ДБР, спричиняє **труднощі під час проведення слідчих дій** (через необхідність подолання працівниками великих відстаней). При цьому обмежена спроможність окремих судів у місцях розташування територіальних управлінь ДБР створює ризик затримок у санкціонуванні слідчих дій, можливого пошкодження, зникнення або знищення слідів і втрати фактичних даних, які є суттєвими для кримінального провадження, що, відповідно, впливає на ефективність досудового розслідування.

Також не конкретизовано механізм здійснення релокації певних територіальних управлінь (наприклад, з м. Мелітополь до м. Запоріжжя), необхідність якої обумовлена воєнним станом.

Крім того, у центральному апараті ДБР Відділ внутрішнього аудиту створений та функціонує у складі Управління забезпечення особистої безпеки ДБР, тоді як згідно з положенням про цей відділ він безпосередньо підпорядковується та підзвітний Директору ДБР. Це не узгоджується з пунктом 3 Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001 (зі змінами), згідно з яким такий підрозділ має бути самостійним.

Чисельність працівників та кадрова політика

Тривалий час нереалізованими залишаються ініціативи ДБР щодо приведення у відповідність із фактичним функціональним навантаженням граничної чисельності працівників, що пов'язано зі значним збільшенням кількості кримінальних проваджень в умовах воєнного стану (пропозиції містяться у проекті Закону № 5305).

У жовтні 2021 року Кабінетом Міністрів України було схвалено Стратегію протидії катуванням у системі кримінальної юстиції¹⁶, спрямовану на **створення та забезпечення функціонування ефективного механізму реагування на катування**, а також забезпечення належного виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини, в яких констатовано порушення Україною статті 3 (заборона катування) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у частині проведення ефективного розслідування випадків катування працівниками правоохоронних органів. За інформацією Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини¹⁷ тільки у 2020 році до медичних закладів у зв'язку із заподіянням працівниками правоохоронних органів тілесних ушкоджень звернулись **852 особи**, але фактична кількість потерпілих може бути значно більшою.

¹⁶ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2021 року № 1344-р.

¹⁷ Джерело за покликанням: <https://ombudsman.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/spetsialna-dopovid-preventyvniy-mehanizm-2020%20.pdf>.

Для досягнення встановлених пріоритетів планом заходів з реалізації цієї Стратегії¹⁸, серед іншого, передбачено **утворення у II півріччі 2026 року в структурі центрального апарату і територіальних управлінь ДБР підрозділів**, які спеціалізуються виключно на розслідуванні фактів неналежного поведіння із затриманими особами та особами, які тримаються під вартою / відбувають покарання.

Слід зауважити про проведення ще у грудні 2024 року організаційно-штатних змін та утворення в структурі Головного слідчого управління ДБР спеціалізованого підрозділу з **розслідування катувань та іншого неналежного поведіння з особами**: на сьогодні досудове розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії здійснюють **157 слідчих**, яких, за даними ДБР, наразі достатньо для забезпечення ефективного та своєчасного розслідування у таких кримінальних провадженнях.

Разом з тим в умовах збройної агресії є додаткове навантаження **за іншими напрямами розслідувань**, насамперед військової спрямованості. Окрім цього, дотепер **у територіальних управліннях ДБР не сформовані повноцінні оперативно-технічні підрозділи**, що створює ризики витоку конфіденційної інформації та перешкоди при здійсненні досудового розслідування через необхідність звертатись в окремих кримінальних провадженнях до оперативно-технічних підрозділів СБУ та Нацполіції для належного оперативного супроводу.

Ця проблема є особливо критичною для належної реалізації ДБР своїх завдань за пріоритетним напрямом діяльності – протидія катуванням та іншим проявам неналежного поведіння під час виконання своїх повноважень працівниками правоохоронних органів. **Реалізацію запланованих стратегічних завдань ускладнює невирішення донині питання збільшення встановленої чисельності працівників ДБР та кількості функціонуючих територіальних управлінь ДБР з оптимізацією їх територіального розташування.**

Комплексна система оцінювання ефективності роботи працівників та атестації

Застосовувані ДБР практики та порядок відбору і наймання персоналу визнані міжнародними експертами Ради Європи **сумісними з європейськими стандартами** та містять елементи передових практик.

Ці практики та порядок врегульовані положеннями Закону про ДБР, які встановлюють процедуру **конкурсного відбору кандидатів на посади в ДБР** з урахуванням їх спроможності за своїми особистими, діловими та моральними якостями, віком, освітнім і професійним рівнем та станом

¹⁸ Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2021 року № 1344-р, в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року № 820-р.

здоров'я ефективно виконувати відповідні службові обов'язки. При цьому законодавчо закріплено **два різновиди конкурсних процедур** відбору персоналу в ДБР:

- на посади Директора ДБР, керівника підрозділу УВК (внутрішньої безпеки) центрального апарату ДБР та керівників таких підрозділів територіальних управлінь ДБР – конкурсною комісією з проведення конкурсу на зайняття посади Директора ДБР, тобто поза межами компетенції ДБР з метою забезпечення неупередженості;
- на посади інших працівників ДБР – конкурсними комісіями, утвореними наказами ДБР.

Відповідно до Порядку проведення відкритого конкурсу на зайняття посад працівників Державного бюро розслідувань¹⁹ **конкурси проводяться у вісім етапів з дотриманням принципів** верховенства права, забезпечення рівного доступу, політичної неупередженості, законності, довіри суспільства, недискримінації, прозорості, доброчесності, надійності та відповідності методів тестування, узгодженості застосування методів тестування, ефективного і справедливого процесу відбору. Особливе значення при цьому має **психофізіологічне дослідження із застосуванням поліграфа**²⁰ та **психологічне дослідження**²¹, обов'язковість яких закріплена статтею 26 Закону про ДБР.

Слід відзначити, що оголошення про конкурсний відбір розміщуються на порталі вакансій ДБР. Документи на конкурсний відбір подаються усіма кандидатами в електронному вигляді. Кандидати можуть відстежувати в режимі онлайн результати кожного етапу, чим забезпечується **прозорість процедури конкурсного відбору в ДБР**.

Довідково. Протягом 2024–2025 років і станом на 30.04.2026 на посади в ДБР прийнято **556 працівників**, з яких за результатами конкурсних відборів **455 осіб** РНС, решта – на посади державної служби за процедурою добору (на період дії режиму воєнного стану).

Крім прозорості та неупередженої процедури прийняття працівників на посади, ДБР приділяє значну увагу забезпеченню **гендерної рівності та рівних можливостей під час проходження служби**. Для цього під час підготовки проектів нормативно-правових актів, що регулюють діяльність ДБР, забезпечується недопущення прямої або непрямої дискримінації за

¹⁹ Затверджено наказом ДБР від 24.01.2020 № 22.

²⁰ Порядок проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа у Державному бюро розслідувань затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 11 травня 2017 року № 449.

²¹ Порядок організації заходів психологічного забезпечення працівників та кандидатів на зайняття посад у Державному бюро розслідувань затверджено наказом ДБР від 12.07.2024 № 278.

ознакою статі. У ДБР визначено уповноважену особу з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків²², створено мережу контактних осіб з гендерних питань для ефективної внутрішньої комунікації, забезпечено взаємодію з питань запобігання та протидії насильству за ознакою статі. Дотримання гендерного балансу враховується і при формуванні складу конкурсних комісій.

Таким чином, **процес прийняття працівників на посади в ДБР чітко встановлений та регламентований**, законодавчо визначені інструменти є достатніми.

Це дало змогу у 2026 році **завершити створення комплексної системи оцінювання ефективності діяльності працівників Бюро**, чим удосконалено процес ухвалення управлінських рішень щодо просування працівників по службі або звільнення у разі незадовільної роботи, проведення професійного навчання або перепідготовки, підвищено мотивацію працівників до якісної роботи.

Згідно зі статтею 14 Закону про ДБР **до працівників органу належать**:

- особи РНС;
- державні службовці;
- особи, які уклали трудовий договір (контракт) із ДБР.

Стосовно **державних службовців та осіб, які працюють за трудовим договором (контрактом)**, ДБР реалізує кадрову політику згідно із законодавством про працю та державну службу. Зокрема, керуючись Законом України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII "Про державну службу" (зі змінами), для визначення якості виконання поставлених завдань, а також ухвалення рішень про преміювання та планування кар'єри **результати службової діяльності державних службовців оцінюються щороку**²³.

Для реалізації кадрової політики стосовно **осіб РНС** Закон про ДБР передбачає застосування норм Положення № 743 та Дисциплінарного статуту Нацполіції з урахуванням особливостей, визначених Законом про ДБР.

Зокрема, відповідно до Положення № 743 **оцінювання службової діяльності є елементом процесу проходження служби в ДБР**. Процедура оцінювання застосовується для прийняття рішень про переведення по службі, присвоєння спеціальних звань, звільнення, а також призначення на нижчі посади з урахуванням ділових якостей, рівня професійної підготовки і

²² Наказом ДБР від 12.12.2020 № 861 виконання обов'язків уповноваженої особи (координатора) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі покладено на керівника Управління правового забезпечення.

²³ Порядок проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 року № 640 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 591).

досвіду практичної роботи. Професійний розвиток працівників забезпечується процедурами підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації. Дисциплінарний статут Нацполіції визначає як один з обов'язків керівника **забезпечення прозорості й об'єктивності в оцінюванні службової діяльності підлеглих**. Власне сукупна оцінка професійних якостей, результатів службової діяльності, ступеня службової активності, ініціативності та дотримання службової дисципліни є підставою для застосування до поліцейських заохочень.

Реалізуючи ці заходи, ДБР керувалось і низкою стратегічних та програмних документів. Зокрема, заходи, визначені у **Комплексному стратегічному плані** та Плані заходів, спрямованих на виконання цього Комплексного стратегічного плану²⁴, передбачають удосконалення певних нормативно-правових актів у частині оптимізації структури і штату органів правопорядку з урахуванням відповідних критеріїв, серед яких – **упровадження систем оцінювання якості роботи**. КРІ роботи повинні містити, зокрема, ефективність роботи працівників органу. Також має бути впроваджений механізм оцінки ефективності працівників (добори, оцінювання якості роботи) органів правопорядку.

На це спрямована і **Стратегічна програма діяльності ДБР на 2022–2026 роки**²⁵, яка в частині заходів з ефективного кадрового менеджменту передбачає **запровадження системи атестування та удосконалення порядку переведення працівників та підвищення їх кваліфікації** для забезпечення прозорого та об'єктивного оцінювання осіб РНС ДБР.

Своє бачення щодо застосування європейських стандартів, наявних практик та рекомендацій з оцінювання ефективності роботи слідчих ДБР, а також пропозиції щодо можливої методології оцінювання ефективності їх роботи надавались Бюро і міжнародними експертами Ради Європи: ефективне оцінювання роботи не лише **сприятиме підзвітності громадськості та довірі до ДБР** як правоохоронного органу, але й має бути корисним для тих, кого оцінюють, оскільки допомагає краще зрозуміти, що роблять окремі співробітники, та оцінити проблеми, з якими вони стикаються.

Керуючись цими механізмами, у 2025 році ДБР започаткувало проведення оцінювання ефективності роботи осіб РНС ДБР у межах реалізації проєкту міжнародної технічної допомоги Ради Європи "Посилення правоохоронних органів України під час війни та у повоєнний період – фаза I та фаза II" (2023-2026 роки). У травні 2025 року²⁶ утворено Робочу групу з питань розробки методології оцінювання ефективності роботи оперативних

²⁴ Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2024 року № 792-р.

²⁵ Джерело за покликанням: <https://dbr.gov.ua/strategicna-programa-dialnosti>.

²⁶ Відповідно до наказу ДБР від 19.05.2025 № 267.

працівників ДБР, якою у співпраці з Офісом Ради Європи в Україні розроблено проєкт Форми надання відомостей для проведення оцінювання ефективності оперативних підрозділів ДБР.

На сьогодні в ДБР регламентоване та фактично здійснюється **оцінювання результатів роботи слідчих**²⁷ (у лютому – квітні 2024 року проведена апробація системи оцінювання на базі одного з територіальних управлінь) та **працівників оперативних підрозділів** (Головного оперативного управління та оперативних підрозділів територіальних управлінь)²⁸. Метою такого щорічного оцінювання є встановлення результативності виконання службових обов'язків, отримання інформації щодо професійних, навчальних і матеріально-технічних потреб, а також підвищення якості управління персоналом та організації роботи.

Починаючи з 2025 року, в оцінюванні взяли участь **586 осіб РНС ДБР** (399 слідчих та 189 оперативних працівників територіальних управлінь у режимі апробації системи оцінювання). За результатами оцінювання **77 відс. слідчих визнано такими, які повністю відповідають займанім посадам**, 22 відс. – відповідають займаній посаді, але потребують підвищення кваліфікації та вдосконалення професійних компетентностей, 1 відс. – загалом відповідає займаній посаді, водночас має суттєві недоліки в роботі, потребує негайної активізації в діяльності та особливого контролю безпосереднього керівництва.

Слід зазначити, що попри вжиті заходи **процедура оцінювання ефективності діяльності залишалась нерегламентованою та фактично не здійснювалась для осіб РНС у низці ключових підрозділів центрального апарату ДБР**, включаючи Управління режимно-секретної роботи та захисту інформації, УВК, Головне оперативно-технічне управління, а **в територіальних управліннях** – у відділах аналітичного забезпечення та оперативного чергування.

Ефект аудиту

Під час аудиту ДБР вжило заходів та завершило створення **комплексної системи оцінювання ефективності роботи працівників та їх атестування** (рис. 7).

²⁷ Відповідно до Порядку проведення оцінювання ефективності роботи слідчих Державного бюро розслідувань, затвердженого наказом ДБР від 02.12.2025 № 569.

²⁸ Відповідно до Порядку проведення оцінювання ефективності роботи працівників оперативних підрозділів Державного бюро розслідувань, затвердженого наказом ДБР від 13.02.2026 № 85.

Рис. 7. Комплексна система оцінювання ефективності роботи працівників ДБР та їх атестування

Формування комплексної системи завершилось із затвердженням у травні 2026 року Порядку проведення оцінювання службової діяльності осіб рядового та начальницького складу Державного бюро розслідувань шляхом атестування та оновленням Порядку проведення перевірки на добросовісність працівників Державного бюро розслідувань²⁹.

Під час запровадження оцінювання набуло актуальності питання **збереження у ДБР кваліфікованих кадрів із значним досвідом роботи**, особливо в умовах впровадження у практику внутрішнього професійного навчання та передачі досвіду на різноманітних тренінгах та навчальних заходах для інших працівників. Використання цього потенціалу ускладнюють норми пункту 16 Положення № 743, які обмежують граничний вік перебування на службі у ДБР від 50 років (для осіб рядового складу та молодшого начальницького складу) до 65 років (для осіб вищого начальницького складу). Питання можливості продовження служби після досягнення граничного віку особами РНС з високою професійною підготовкою і досвідом роботи на займаній посаді та визнаними придатними за станом здоров'я для проходження служби не врегульоване.

Потребує врегулювання на законодавчому рівні питання визначення

²⁹ Затверджено наказами ДБР від 12.05.2026 № 209 та від 14.05.2026 № 214 відповідно.

типів (класів) граничних звань відповідно до затверджених посад за аналогією з іншими правоохоронними органами з метою недопущення дискримінаційних підходів при визначенні умов служби в різних правоохоронних органах.

Наукова та експертна установи ДБР

Частина перша статті 9 Закону про ДБР передбачає можливість функціонування у системі ДБР, крім центрального апарату, територіальних управлінь та спеціальних підрозділів, також **навчальних закладів та науково-дослідних установ**. Згідно із затвердженою організаційною структурою такими установами мали бути Інститут підготовки кадрів Державного бюро розслідувань та Науково-дослідний інститут судових експертиз Державного бюро розслідувань.

Водночас **експертну установу ДБР не включено до переліку державних спеціалізованих установ** – суб'єктів судово-експертної діяльності, перелік яких встановлено статтею 7 Закону України від 25 лютого 1994 року № 4038-XII "Про судову експертизу" (зі змінами). Крім того, **з листопада 2025 року** тривають процедури погодження проєкту постанови Кабінету Міністрів України "Про утворення закладу післядипломної освіти "Інститут підготовки кадрів Державного бюро розслідувань".

Як наслідок, **до цього часу процес підготовки кадрів та підвищення їх кваліфікації здійснюється ДБР в умовах обмежених можливостей, а досудове розслідування є залежним від результативності та якості проведення необхідних для цього експертних досліджень сторонніми установами.**

Проблему підвищення кваліфікації працівників Бюро вирішує, керуючись пунктом 12 частини першої статті 6 та частиною сьомою статті 14 Закону про ДБР. Відповідно до цих норм **створена система професійної підготовки працівників ДБР**, визначена Положенням про професійну підготовку працівників ДБР та Положенням про організацію службової підготовки осіб рядового і начальницького складу ДБР³⁰. Організовано підвищення кваліфікації працівників шляхом навчання **на освітніх веб-платформах і безпосередньої участі у навчальних заходах**, які, серед іншого, проводяться за сприяння міжнародних партнерів, зокрема у межах проєктів міжнародної технічної допомоги. Запроваджено **внутрішню систему навчання**, зокрема, через проведення навчальних занять у межах службової підготовки осіб РНС, внутрішніх занять з працівниками слідчих та оперативних підрозділів, проходження навчання на Освітньому порталі ДБР.

Роботі у цьому напрямі сприяли налагоджена на постійній основі взаємодія з навчальними закладами та внутрішні професійні навчання.

³⁰ Затверджено наказами ДБР від 18.01.2021 № 39 та від 27.01.2021 № 70 відповідно.

Створення в ДБР власної установи з підвищення кваліфікації підтримали й міжнародні експерти, які супроводжували реалізацію ДБР заходів у межах проєктів міжнародної технічної допомоги за підтримки Ради Європи.

Наслідки. Навчання та підвищення кваліфікації працівників ДБР, передусім осіб РНС, **відбувається в обмежених умовах** – у міру отримання можливості долучитися до занять на платформах та заходів або виділення міжнародної технічної допомоги на ці цілі.

Проблему відсутності власної експертної установи ДБР вирішує шляхом замовлення необхідних досліджень в інших експертних установах, які мають такі права та можливості (експертні установи МВС і СБУ, експерти Мін'юсту та приватні експерти). Як наслідок, **автономність ДБР у здійсненні досудового розслідування та оперативно-розшукової діяльності не забезпечується** через неможливість проведення власними силами всього комплексу слідчих (негласних слідчих) дій, а також оперативно-розшукових (оперативно-технічних) заходів. Крім того, залучення експертів інших органів створює ризики конфлікту інтересів та можливого витоку інформації.

Після початку збройної агресії проти України питання створення власної експертної установи набуло особливої актуальності, оскільки окремі експертні установи припинили діяльність, а робота більшості ускладнилась, зокрема, у зв'язку із збільшенням експертних досліджень у кримінальних провадженнях, пов'язаних зі збройною агресією.

На необхідності якнайшвидшого вирішення цієї проблеми наполягали і міжнародні експерти: **створення у структурі ДБР незалежної експертної (судової) установи відповідатиме європейським стандартам** за умови, що її незалежність буде релевантною для забезпечення дотримання гарантії права на справедливий суд. Це можливо досягти, серед іншого, встановленням законодавчих гарантій щодо умов управління установою, обґрунтованим і достатнім для забезпечення діяльності ресурсним потенціалом, належною організацією сертифікації експертів.

Водночас замість впровадження необхідних законодавчих ініціатив, на яких неодноразово наполягало Бюро у своїх зверненнях до Верховної Ради України та Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, Комітет рекомендував Кабінетові Міністрів України після вивчення необхідності та доцільності створення експертних установ у системі ДБР вжити заходів для скорочення середнього строку проведення експертиз та зменшення навантаження наявних експертних установ.

При цьому **створення та функціонування у системі органів Бюро Інституту судових експертиз вже передбачено затвердженою організаційною структурою ДБР**. Подальші дії у вирішенні цього питання

обмежились надсиланням Мін'юстом до Бюро двох звернень³¹: спочатку з проханням висловити позицію щодо необхідності створення у системі ДБР експертних служб, а потім – підтвердити актуальність цих питань.

На сьогодні окреслене питання залишається неврегульованим – **Інституту судових експертиз у системі органів ДБР не створено**. У таких умовах Бюро змушене упродовж 2024–2026 років надсилати матеріали для проведення **понад 18 тис. судових експертиз**, призначених у межах кримінальних проваджень, до експертних установ, які діють під юрисдикцією Мін'юсту, МВС і СБУ. Крім **порушення принципу незалежності діяльності**, ДБР при цьому стикалось з низкою інших проблем, головна з яких – **затягування встановлених строків проведення досліджень**, що напряду впливало на тривалість таких розслідувань (рис. 8).

Рис. 8. Експертні дослідження, проведені в межах досудових розслідувань у 2024–2026 роках

Зокрема, згідно з пунктом 1.13 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень³² та пунктом 17 Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень в установах Експертної служби МВС³³ строк проведення експертизи не повинен перевищувати 90 календарних днів. Натомість **тривалість майже чверті замовлених ДБР експертних досліджень** (4325 експертиз) **значно перевищувала цю межу**.

³¹ Листи від 09.09.2022 № 18990-22/10-11-01-9151/22 та від 18.09.2023 № 28705-23/10-8-01-12319.

³² Затверджено наказом Мін'юсту від 08.10.1998 № 53/5.

³³ Затверджено наказом МВС від 17.07.2017 № 591.

Крім того, враховуючи суб'єктну підслідність, зберігається ризик виникнення потенційного конфлікту інтересів між слідчим ДБР та експертом експертних установ системи Мін'юсту, МВС і СБУ. Проведення не всіх видів експертних досліджень в цих установах, розташованих у межах місць дислокації територіальних управлінь ДБР, змушує звертатись до експертних установ інших областей, на які не поширюється діяльність відповідних територіальних управлінь ДБР.

1.4.

ЦИФРОВА ТА ІТ-ІНФРАСТРУКТУРА

Діяльність ДБР забезпечена сучасними технологіями, серверним обладнанням та системами електронного документообігу для безперервної роботи навіть у надзвичайних умовах. Процес побудови сучасної інформаційної інфраструктури для забезпечення інституційних потреб ДБР та її кіберзахисту триває.

Водночас потребує удосконалення нормативно-правове регулювання певних елементів цього процесу, яке передусім формалізує доступ ДБР до необхідних інформаційних систем органів державної влади.

СЕД АСКОД, РАХУНКОВА ПАЛАТА
02-40/18-1 від 11.06.2026 16:27
Сертифікат 04AF212836405D9904000000365E3800F88BEB00
Підписувач Пушко-Цибуляк Єлизавета Михайлівна
Дійсний з 08.12.2025 12:48:04 по 08.12.2027 12:48:04

Стан розвитку ІТ-інфраструктури

Одним з першочергових завдань Бюро є **розвиток, побудова та кіберзахист ІТ-інфраструктури**, яка відповідає сучасним світовим стандартам відмовостійкості, кіберзахищеності та забезпечує ефективне виконання завдань, покладених на ДБР. У цьому напрямі на виконання Стратегічної програми діяльності ДБР на 2022–2026 роки та Концепції створення та розвитку інформаційної інфраструктури Бюро³⁴ вже вжиті певні заходи з розвитку та розбудови ІТ-інфраструктури, деякі досі тривають:

- побудовані захищені канали зв'язку між центральним апаратом та структурними підрозділами територіальних управлінь ДБР, комплексні системи захисту інформації (розбудова триває), проведене розмежування мереж Бюро (службові та відкриті), створені **основний та резервний центри обробки даних**, захищені від зовнішнього впливу (розбудова триває);
- **впроваджене електронне управління Paperless** (єдиний документообіг на всіх рівнях управління ДБР; електронний кабінет кандидата на посаду; система управління людськими ресурсами та бухгалтерським і матеріальним обліком; електронний та освітній портали працівника ДБР; аналітично-довідкова система ДБР; система моніторингу та реагування на кіберінциденти; Система електронної взаємодії органів виконавчої влади в усіх структурних підрозділах ДБР);
- удосконалюється та розширюється **електронна взаємодія з державними органами влади**, забезпечена інтеграція зовнішніх реєстрів до єдиного вікна інформаційно-комунікаційної системи взаємодії ДБР з державними електронними інформаційними ресурсами;
- Бюро забезпечується сучасним технічним оснащенням з урахуванням новітніх технічних рішень і технологій, впроваджуються на постійній основі новітні технології контролю за доступом до інформаційних ресурсів та сервісів ДБР.

Бюро має необхідне сучасне технічне оснащення з урахуванням новітніх технічних рішень і технологій (комп'ютерне і серверне обладнання, обладнання для зберігання даних, пакети програмного забезпечення та ліцензії на право його використання), надаються також послуги з технічного обслуговування.

Інформація про кримінальні правопорушення, віднесені до підслідності Бюро, повністю вноситься до Єдиного реєстру досудових розслідувань, що регламентовано Законом про ДБР. На базі ІТ-інфраструктури ДБР розроблено та запроваджено **програмне забезпечення Менеджменту кримінальних проваджень**, яке є системою управління кримінальними провадженнями та автоматизує процес

³⁴ Затверджено наказом ДБР від 31.12.2020 № 887.

досудового розслідування.

Доступ ДБР до інформаційних систем та реєстрів

Пунктом 10 частини першої статті 6 Закону про ДБР передбачено, що для виконання наданих повноважень та виключно з метою реалізації покладених завдань **Бюро має доступ як користувач до інформаційних систем органів державної влади**. Перелік, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2023 року № 1004, передбачає доступ ДБР до **32 інформаційних систем 21 органу державної влади** – держателя, розпорядника, утримувача, власника таких систем.

Довідково. До переліку таких центральних органів виконавчої влади включено МВС, Мінфін, Мін'юст, МОН, Пенсійний фонд, ДСА, ДПС, ДМС, НАЗК, Мінцифри, ЦВК, АРМА, Мінсоцполітики, Адміністрацію судноплавства, Держлісагентство, Мінінфраструктури, ДРС, Міндовкілля, Держгеонадра, Держводагентство, Держгеокадастр.

Водночас з дати затвердження цього переліку в структурі центральних органів виконавчої влади³⁵ відбулись зміни: утворено 3, ліквідовано 6 та реорганізовано 5 державних органів. У трьох з ліквідованих та реорганізованих органів ДБР мало доступ до:

- Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб Мінсоцполітики;
- Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва Мінінфраструктури;
- Реєстру екологічних аудиторів та юридичних осіб, що мають право на здійснення екологічного аудиту Міндовкілля.

Це створює ризики обмеження можливості доступу Бюро до інформаційно-аналітичних систем усіх центральних органів виконавчої влади, до яких цей доступ необхідний для реалізації покладених на ДБР завдань.

За інформацією ДБР, також виникають труднощі при обміні даними та отриманні інформації з інформаційно-аналітичних систем, до яких ДБР має доступ як користувач. Це зокрема, пов'язано з довготривалим та неодноразовим переходом держателів реєстрів до сучасних способів обміну даними з використанням прикладних інтерфейсів API³⁶.

Крім того, згідно з цим переліком ДБР може мати доступ лише до функціональних підсистем єдиної інформаційної системи МВС та

³⁵ Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 року № 442.

³⁶ Положення про систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів "Трембіта", затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 №606 (зі змінами).

пріоритетних електронних інформаційних ресурсів суб'єктів єдиної інформаційної системи МВС. **Можливості надання працівникам Бюро прямого доступу до інформаційної підсистеми Нацполіції "Custody Records" не передбачено.**

Слід зазначити, що можливість доступу до цієї підсистеми необхідна Бюро для забезпечення механізму **запобігання катуванням та жорстокому поводженню** під час тримання під вартою в поліції, що є одним з напрямів діяльності органу відповідно до Закону про ДБР.

Неможливість реалізації цього ключового елементу повноважень ДБР **обмежує здатність Бюро проводити оперативні та ефективні розслідування заяв про жорстоке поводження поліцією**. На цьому наголошували й міжнародні експерти Ради Європи у висновках, наполягаючи на необхідності належної регламентації такої можливості Бюро у відповідних наказах та інструкціях, виданих на основі положень Закону про ДБР, та затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку інформаційних систем.

За інформацією ДБР, **вирішення цього питання потребує внесення змін до відповідних актів МВС, а отже, залишається актуальним.**

1.5.

ФІНАНСОВЕ І МАТЕРІАЛЬНО- ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Процес фінансового та бюджетного планування у ДБР врегульований як загальними нормативно-правовими актами, так і відомчими організаційно-розпорядчими документами, яких Бюро дотримується.

Хоча фінансове забезпечення діяльності ДБР є стабільним і має тенденцію до зростання, обумовлена Бюро потреба у ресурсному забезпеченні задовольняється отриманим фінансуванням загалом на 75 відсотків. Це певною мірою обмежує інституційне забезпечення ДБР, передусім у реалізації запланованих заходів розвитку та зміцнення матеріально-технічної основи своєї діяльності, що обмежує гарантовану Законом про ДБР незалежність.

СЕД АСКОД, РАХУНКОВА ПАЛАТА
02-40/18-1 від 11.06.2026 16:27
Сертифікат 04AF212836405D9904000000365E3800F88BEB00
Підписувач Пушко-Цибуляк Єлизавета Михайлівна
Дійсний з 08.12.2025 12:48:04 по 08.12.2027 12:48:04

Наявний рівень фінансового забезпечення загалом дав змогу підтримувати функціональну спроможність Бюро в умовах воєнного стану, забезпечуючи виконання основних завдань, визначених Законом про ДБР. Водночас **недостатньо забезпечуються видатками окремі критично важливі напрями поточних видатків**, зокрема оплата праці працівників з нарахуваннями, видатки на відрядження та підвищення кваліфікації працівників (рис. 9).

Рис. 9. Структура фінансування ДБР та забезпеченість потреб протягом 2024–2026 років

Отже, має місце невідповідність рівня фінансового забезпечення ДБР реальній потребі. Порівняно з 2024 роком у 2025–2026 роках **гранична чисельність працівників ДБР зростає з 1600 до 1900 осіб**, а кількість кримінальних проваджень, у тому числі щодо воєнних злочинів – **із 155 тис. до 373 тисяч**. Відповідно, це збільшило навантаження на слідчих та оперативних працівників.

Натомість **Мінфін під час формування показників видаткової частини бюджету в частині забезпечення діяльності ДБР зазначені чинники не враховувало**, як і збільшення у 2024 році із 2102 до 3028 грн розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який застосовується для розрахунку розмірів посадових окладів працівників ДБР. Як наслідок, у 2024 році обумовлена Бюро потреба в коштах на оплату праці працівників задоволена **лише на 83,6 відс.** (виділено 2 591,1 млн грн при потребі 3 099,6 млн грн), у 2025 році при збільшенні граничної чисельності

працівників ДБР на 300 осіб³⁷ – **на 82,8 відс.** (2 591,1 проти 3 128,8 млн грн), у 2026 році – **на 77,9 відс.** (3 335,1 млн грн при необхідних 4 281,8 млн грн).

Довідково. Загалом за цей період не врахована потреба ДБР у видатках на оплату праці працівників **майже на 2 млрд гривень**. Виділених з державного бюджету коштів не вистачало на виплату в необхідних розмірах надбавки за специфічні умови проходження служби особами РНС та інших виплат у розмірах, визначених законодавством.

Крім того, згідно зі статтею 20 Закону про ДБР посадовий оклад осіб РНС та окремих посадових осіб Бюро має встановлюватись відповідно до розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року (на 01.01.2026 – 3 328 грн). Водночас Законом України "Про Державний бюджет України на 2026 рік" цей розмір визначений на рівні, встановленому **на 31 грудня 2025 року – 3 028 гривень**. Не передбачає стаття 20 цього Закону і можливості встановлення посадових окладів та призначення службових осіб, відповідальних за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих згідно зі статтею 212 Кримінального процесуального кодексу України.

Наявні законодавчі прогалини і в частині неврегульованості міжпосадових співвідношень окладів осіб РНС та чинності норми щодо **встановлення знижувального коефіцієнта 1,1** для посадових окладів заступників керівників. За таких умов посадовий оклад заступника керівника управління становить **71 571 грн**, при тому, що посадовий оклад начальника відділу у складі цього управління – **72 672 грн**, тобто **на 1 101 грн більше**.

З огляду на специфіку функцій, які виконують підрозділи з питань ІТ та кіберзахисту правоохоронного органу, працівники яких мають відповідати кваліфікаційним вимогам (зокрема, наявність спеціальної технічної освіти, профільних міжнародних сертифікатів та особливих знань і навичок у сфері ІТ, кіберзахисту і створення програмних аналітичних продуктів та програмного забезпечення), потребує додаткового врегулювання питання належного рівня³⁸ заробітної плати таких працівників та, зважаючи на специфіку їх роботи, – можливість віднесення їх до категорії посад осіб РНС.

Окреслене вище унеможлиблює повноцінне забезпечення гарантованих законом принципів незалежності ДБР.

За наявності цих проблем та при систематичному недофінансуванні потреб, **економічний ефект від діяльності ДБР у 2024–2025 роках більш ніж утричі перевищив обсяг коштів, витрачених на забезпечення органу:**

³⁷ Відповідно до Закону України від 09 жовтня 2024 року № 4009-ІХ "Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України щодо оптимізації діяльності спеціалістів у кримінальному провадженні".

³⁸ Відповідно до пункту 6 частини 1 статті 4 Закону про ДБР.

за результатами проведених Бюро досудових розслідувань в управління АРМА передані арештовані активи, орієнтовна вартість яких становить **понад 23 млрд гривень**.

Із суттєвими проблемами фінансового забезпечення ДБР у 2024–2026 роках стикалось і **за іншими напрямками ресурсного забезпечення своєї діяльності**. За цей період штатна чисельність працівників Бюро збільшилась на 300 од., водночас на підвищення їх кваліфікації у 2025 році виділено коштів в обсязі **лише 1,3 відс. потреби, на 2026 рік її взагалі не враховано**. Підвищення кваліфікації забезпечувалось за рахунок наявної економії коштів та проєктів міжнародної технічної допомоги.

Офісними меблями, оргтехнікою, комп'ютерним обладнанням, технікою радіозв'язку та спеціальними технічними пристроями фактично зайняті працівники ДБР забезпечені в достатньому обсязі. Певним чином потреби матеріально-технічного розвитку ДБР задовольняло за рахунок коштів **міжнародної технічної допомоги на суму близько 17 млн грн**, в межах якої отримані програмне забезпечення, ліцензії на програмні продукти та інші матеріально-технічні засоби.

Водночас **частина наявного технічного обладнання морально застаріла** та не відповідає повною мірою сучасним потребам цифровізації. ДБР не має можливості списати таке обладнання або прийняти відповідні рішення щодо управління цим майном, оскільки законодавством ДБР не визначене суб'єктом управління об'єктами державної власності.

Недофінансування капітальних видатків з огляду на обмеження воєнного стану створює ризики тривалої консервації об'єктів для розташування територіальних управлінь, їх фізичного зносу та подорожчання завершення будівництва, що може призвести до значного збільшення витрат у майбутньому. До того ж, це неповною мірою узгоджується з вимогами статей 4 і 17 Закону про ДБР, які передбачають **повне і своєчасне фінансування діяльності цього органу за особливим порядком**.

У кошторисі ДБР передбачається та фактично створюється **фонд для проведення оперативно-розшукових (негласних слідчих) дій**. Потреба в фінансуванні забезпечувалася на рівні 59 відс. (у 2024 році – 75 відс., 2025 – 38 відс., 2026 – 64 відс.). Інформація щодо обсягів, напрямів та механізмів використання таких коштів належить до інформації з обмеженим доступом та має гриф "таємно". У ДБР забезпечується контроль за використанням коштів, передбачених на вказані цілі.

1.6.

СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ (ВНУТРІШНЯ БЕЗПЕКА), ДОБРОЧЕСНІСТЬ

В центральному апараті та територіальних управліннях ДБР створені та функціонують підрозділи внутрішнього контролю. Відповідно до встановлених вимог проводяться перевірки на добросовісність працівників ДБР, здійснюється моніторинг способу їх життя.

Контролюється дотримання працівниками ДБР правил етичної поведінки, вимог антикорупційного законодавства та недопущення випадків виникнення конфлікту інтересів.

Водночас внаслідок недосконалості законодавства, яке передбачає комплексну і довготривалу процедуру конкурсного відбору, а також зволікання з прийняттям ініційованих законодавчих змін, у підрозділах внутрішнього контролю територіальних управлінь ДБР тривалий час не призначені на посади керівники. Це зумовлює інституційні обмеження у функціонуванні системи внутрішнього контролю, які не сприяють повному і належному виконанню її завдань.

СЕД АСКОД, РАХУНКОВА ПАЛАТА
02-40/18-1 від 11.06.2026 16:27
Сертифікат 04AF212836405D9904000000365E3800F88BEV00
Підписувач Пушко-Цибуляк Єлизавета Михайлівна
Дійсний з 08.12.2025 12:48:04 по 08.12.2027 12:48:04

Відповідно до статті 24 Закону про ДБР у центральному апараті та територіальних управліннях Бюро створені **підрозділи внутрішнього контролю**, діяльність яких спрямована на запобігання, виявлення та припинення правопорушень, вчинених працівниками ДБР, забезпечення дотримання службової дисципліни, законності та доброчесності в діяльності Бюро. На ці підрозділи покладені функції здійснення внутрішнього контролю, проведення службових розслідувань, виявлення корупційних ризиків, а також контролю за дотриманням працівниками вимог антикорупційного законодавства та правил етичної поведінки.

Довідково. Відповідно до Порядку проведення перевірки на доброчесність працівників Державного бюро розслідувань (оновлено наказом ДБР від 14.05.2026 № 214, який розроблено за рекомендаціями, наданими експертами в рамках Проєкту Офісу Ради Європи) **перевірка на доброчесність передбачає** комплекс організаційних та практичних заходів, які здійснюються Управлінням внутрішнього контролю ДБР і полягають у зберіганні, аналізі та перевірці даних, які свідчать про ділові та професійні якості працівників ДБР.

При цьому Закон про ДБР встановлює процедуру **призначення на посади керівників цих підрозділів Директором ДБР за поданням конкурсної комісії**, створеної у порядку та складі, що подібно процедурі призначення на посаду Директора ДБР.

Після проведення у 2021 році конкурсу на зайняття посади Директора ДБР створена для цього конкурсна комісія припинила діяльність. Надалі, за інформацією ДБР, участь міжнародних партнерів у формуванні конкурсних комісій істотно ускладнилась у зв'язку зі збройною агресією проти України та введенням воєнного стану, що створило суттєві безпекові ризики.

Довідково. Встановлений Законом про ДБР порядок призначення керівників УВК є **нетиповим для органів державної влади з правоохоронною функцією та антикорупційних органів**. Спеціальні закони, які регламентують діяльність, зокрема, НАБУ і БЕБ, передбачають процедури призначення на посади та звільнення з посад керівників підрозділів внутрішнього контролю керівниками цих органів за результатами внутрішніх конкурсних відборів.

Як наслідок, у Бюро **тривалий час не призначені на посади керівники підрозділів внутрішнього контролю в усіх територіальних управліннях ДБР**. Це створює ризик для інституційного забезпечення Бюро, адже через неповноцінну вертикаль управління порушується цілісність та функціональна спроможність системи внутрішнього контролю ДБР, яка відповідальна за питання внутрішньої безпеки.

Така ситуація є доволі чутливою, оскільки саме підрозділи внутрішнього контролю уповноважені забезпечувати дотримання законності, службової дисципліни, вимог доброчесності та внутрішніх

процедур у діяльності ДБР, та **впливає на інституційну спроможність**, рівень незалежності та довіри до системи внутрішнього контролю загалом.

У 2024–2025 роках здійснювались **перевірки на доброчесність та моніторинг способу життя** працівників ДБР в установленому порядку. Крім цього, на виконання статті 24 Закону про ДБР забезпечується **контроль за дотриманням працівниками правил професійної етики**, службової дисципліни та вимог антикорупційного законодавства щодо запобігання і врегулювання конфлікту інтересів. Такі заходи спрямовані на формування належних стандартів професійної поведінки та посилення довіри до ДБР як правоохоронного органу, що узгоджується з положеннями пункту 4.5 розділу II Комплексного стратегічного плану. З цією метою запроваджено невідкладне інформування Управління внутрішнього контролю про наявність відповідних фактів порушень³⁹, а також щотижневе інформування працівниками цього управління керівників самостійних структурних підрозділів та директорів територіальних управлінь ДБР про недотримання підпорядкованими їм особами встановлених термінів такого інформування (за період аудиту проведено 122 селекторні наради з цих питань).

Іншою вагомою запорукою в частині забезпечення та підтримання доброчесності серед працівників ДБР є **систематичне проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа**⁴⁰. За період аудиту проведено **3828 таких перевірок** (2024 рік – 1581, 2025 рік – 1861, станом на 30.04.2026 – 386).

Довідково. ДБР – єдиний правоохоронний орган, де **щорічне проходження поліграфа визначено законом** і стосується всіх працівників. У разі відмови від такого дослідження проводиться службове розслідування.

³⁹ На виконання доручення Директора ДБР від 11.05.2022 № 25-ОД-22.

⁴⁰ На виконання положень статті 26 Закону про ДБР та відповідно до Порядку проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа у Державному бюро розслідувань, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 травня 2017 року № 449.

ВИСНОВКИ

Інституційне забезпечення ДБР на сьогодні загалом сформоване та дає змогу реалізовувати покладені на орган завдання і функції відповідно до вимог законодавства. Започаткована у 2020-2021 роках реформа (перезавантаження) ДБР, яка за постійної підтримки і супроводження проєктів Офісу Ради Європи перебуває на завершальному етапі, зміцнила процесуальну основу діяльності Бюро. За період інституційного становлення посилено гарантовану законом незалежність ДБР, удосконалено систему управління та контролю, забезпечено добросесність та етику, створено ІТ-інфраструктуру.

ДБР виведено зі складу центральних органів виконавчої влади з підпорядкуванням Кабінету Міністрів України та наділено статусом державного правоохоронного органу з відповідними повноваженнями. Запроваджено процедуру призначення на посаду Директора ДБР за результатами прозорого конкурсного відбору за участі міжнародних партнерів. До штату ДБР введено та призначено на посади за результатами конкурсів слідчих та оперативних працівників. Запроваджено комплексну систему оцінювання ефективності діяльності (KPI) та атестування працівників, систематичний моніторинг способу життя, перевірки на добросесність та недопущення конфлікту інтересів.

Водночас мають місце окремі невирішені питання та невідповідності, спричинені передусім неповнотою, недосконалістю та неузгодженістю положень різних нормативно-правових актів, які регулюють діяльність ДБР та є підґрунтям для організації ключових процесів. Встановлено причинно-наслідковий зв'язок між виявленими невідповідностями та незавершенням до цього часу розпочатого шість років тому процесу реформування ДБР.

1. Правові засади функціонування ДБР як нормативно-правова основа його діяльності загалом сформовані та суттєво удосконалені після перезавантаження та посилення організаційно-правового статусу Бюро. Ключові елементи інституційного забезпечення органу узгоджуються з визначеними концептуальними засадами. Водночас окремі складові правової основи діяльності ДБР не є досконалими, що впливає на відповідні процеси та елементи інституційного забезпечення Бюро.

Зокрема, положення Закону про ДБР у частині підслідності злочинів, скоєних особами з особливо відповідальним становищем, застарілі та не узгоджуються з нормами статті 216 Кримінального процесуального кодексу України. Встановлена цим Законом організаційна структура ДБР та процедура її затвердження обмежує спроможність Бюро формувати структуру відповідно до реальної потреби. З цієї ж причини, зокрема, в центральному апараті ДБР підрозділ внутрішнього аудиту функціонує у складі іншого самостійного структурного підрозділу, що не узгоджується зі статтею 26 Бюджетного кодексу України та пунктом 3 Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001. Положення Дисциплінарного статуту Нацполіції не адаптовані для застосування ДБР. Має місце неузгодженість норм Закону про ДБР та Закону України "Про судову експертизу" щодо включення експертної установи ДБР до переліку суб'єктів експертної діяльності.

2. Стратегічні засади діяльності ДБР узгоджуються зі сформованими концептуальними засадами реформування системи правоохоронних органів в Україні. Цим забезпечується повноцінна участь Бюро у формуванні та реалізації державної політики у сфері боротьби зі злочинністю, передусім щодо протидії катуванням, жорстокому і нелюдському поводженню з особами у системі органів правопорядку. Особлива увага у реалізації визначених стратегічних засад приділяється здійсненню міжнародного співробітництва з правоохоронними органами інших країн та міжнародними партнерами.

Затверджена на початку 2022 року Директором Бюро Стратегічна програма діяльності ДБР на 2022–2026 роки як основний програмний документ є релевантною цілям реформи сектору правопорядку та актуальною в умовах дії воєнного стану з урахуванням нових викликів та завдань, що постали перед правоохоронною системою держави. Водночас при розробці та затвердженні стратегічної програми ДБР на відповідний період доцільним є встановлення ключових маркерів та критеріїв для оцінки повноти й ефективності реалізації запланованих заходів.

Підзвітність діяльності ДБР забезпечується щорічним звітуванням Президентіві України та Верховній Раді України про діяльність Бюро за попередній рік. Водночас потребує законодавчого врегулювання питання можливості проведення зовнішньої незалежної оцінки ефективності діяльності ДБР за аналогією з органами державної влади з правоохоронною функцією.

3. ДБР функціонує відповідно до затвердженої організаційної структури, спроможність якої посилена запровадженням конкурсного відбору, завершенням створення комплексної системи оцінювання й атестації працівників та удосконаленням механізму перевірки на доброчесність як основи для зміцнення інституційної зрілості, що відповідає кращим європейським практикам.

Разом з тим не визначений чіткий порядок (процедури, механізму тощо) призначення та звільнення першого заступника та заступників Директора ДБР, не врегульовані міжпосадові співвідношення окладів осіб РНС та невпорядковані окремі норми встановлення посадових окладів працівників ДБР. Має місце невідповідність кількості функціонуючих у структурі ДБР територіальних управлінь реальній потребі. Не реалізовані протягом тривалого часу ініціативи Бюро щодо приведення граничної чисельності у відповідність із функціональним навантаженням. Внаслідок довготривалої процедури узгодження із зацікавленими державними органами проекту нормативно-правового акта, у структурі ДБР не створений Інститут підвищення кваліфікації.

4. Створена та організована в Бюро система внутрішнього контролю є дієвою у процесах запобігання, виявлення та припинення правопорушень, вчинених працівниками ДБР, забезпечення дотримання службової дисципліни, законності та доброчесності в діяльності органу. Це забезпечується систематичним і регулярним проведенням перевірок на доброчесність працівників ДБР, запровадженням процедури моніторингу способу їх життя, контролем за дотриманням правил етичної поведінки, вимог антикорупційного законодавства та недопущенням випадків виникнення конфлікту інтересів.

Водночас внаслідок тривалого непризначення через недосконалість нормативно-правової бази та неприйняття ініційованих законодавчих змін, на посади керівників підрозділів внутрішнього контролю в усіх територіальних управліннях, створюється ризик для інституційного забезпечення Бюро, адже неповна вертикаль управління не сприяє цілісності системи внутрішнього контролю ДБР, яка відповідальна за питання внутрішньої безпеки, дотримання кодексу етики та забезпечення доброчесності.

5. ДБР забезпечено сучасними технологіями, серверним обладнанням та системами електронного документообігу для безперервної роботи навіть у надзвичайних умовах. У межах реалізації завдань з розвитку, побудови та кіберзахисту ІТ-інфраструктури, яка відповідає кращим європейським стандартам, ДБР завершило побудову захищених каналів зв'язку та комплексної системи захисту інформації, впровадило документообіг за єдиними правилами на всіх рівнях управління, удосконалило та розширює електронну взаємодію з державними органами влади. Бюро у рамках міжнародного співробітництва отримало доступ до Мережевого додатка безпечного обміну інформацією Європейського поліцейського офісу (SIENA), ДБР визначено третім контактним пунктом від України у Камденській міжвідомчій мережі з питань повернення активів (CARIN). Цим, зокрема, забезпечено обмін інформацією між оперативними та слідчими підрозділами ДБР з іноземними партнерами.

При цьому потребує актуалізації затверджений Кабінетом Міністрів України перелік інформаційних систем органів державної влади, до яких ДБР може мати доступ. Ненадання ДБР прямого доступу до інформаційної підсистеми Нацполіції "Custody Records" негативно впливає на повноцінне функціонування механізму запобігання катуванням та жорстокому поводженню під час тримання під вартою в поліції, що є одним з напрямів діяльності Бюро відповідно до Закону про ДБР. Це обмежує здатність Бюро проводити оперативні та ефективні розслідування заяв про жорстоке поводження поліцією.

6. Процес фінансового та бюджетного планування у ДБР врегульований як загальними нормативно-правовими актами, так і відомчими організаційно-розпорядчими документами, яких Бюро дотримується.

Хоча фінансове забезпечення діяльності ДБР є стабільним і має тенденцію до зростання, обґрунтована Бюро потреба забезпечується в межах 75 відсотків. Це певною мірою обмежує інституційне забезпечення Бюро, передусім у реалізації запланованих заходів з розвитку та зміцнення матеріально-технічної основи своєї діяльності. При цьому статтею 17 Закону про ДБР гарантується повне і своєчасне фінансування Бюро в обсязі, достатньому для його належної діяльності.

ВІДПОВІДЬ ОБ'ЄКТА КОНТРОЛЮ

За результатами спільного обговорення 04.06.2026 проєкту Звіту Рахункової палати про результати аудиту відповідності на тему “Інституційне забезпечення Державного бюро розслідувань” ДБР не висловило зауважень щодо змісту викладених фактів, зроблених висновків та наданих рекомендацій.

Бюро давно потребує та неодноразово ініціювало питання удосконалення Закону про ДБР та узгодження його положень з іншими нормативно-правовими актами, передусім процесуальним законодавством. Це дало б змогу посилити відповідні елементи інституційного забезпечення ДБР, що у свою чергу сприяло б покращенню результативності та ефективності діяльності цього державного правоохоронного органу, як того очікує суспільство та вимагають міжнародні партнери.

На сьогодні невирішеними залишаються вкрай важливі для ДБР проблеми, зумовлені нестворенням до цього часу інституту підвищення кваліфікації кадрів та власної експертної установи, неврегульованістю на державному рівні питання обліку та поводження з речовими доказами, систематичним недофінансуванням діяльності Бюро тощо. Надані Рахунковою палатою рекомендації пришвидшать розв'язання наявних проблем.

СЕД АСКОД, РАХУНКОВА ПАЛАТА
02-40/18-1 від 11.06.2026 16:27
Сертифікат 04AF212836405D9904000000365E3800F88BEV00
Підписувач Пушко-Цибуляк Єлизавета Михайлівна
Дійсний з 08.12.2025 12:48:04 по 08.12.2027 12:48:04

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Рекомендувати **Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності** розглянути на своєму засіданні Звіт про результати аудиту відповідності на тему «Інституційне забезпечення Державного бюро розслідувань».

2. **Кабінетові Міністрів України** рекомендувати:

1) унормувати право ДБР розробляти та подавати проекти нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції Бюро, за аналогією з іншими органами державної влади, незалежність яких гарантована законом;

2) актуалізувати Перелік інформаційних систем органів державної влади, доступ до яких як користувач має Державне бюро розслідувань, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2023 року № 1004, та пришвидшити перехід держателів реєстрів до сучасних способів обміну даними з використанням прикладних інтерфейсів API;

3) доручити МВС вжити заходів для нормативного врегулювання прямого доступу ДБР до інформаційної підсистеми Національної поліції України “Custody Records”;

4) доручити Мінфіну забезпечити дотримання норм статей 4, 17 і 20 Закону про ДБР, якими гарантується повне і своєчасне фінансування Бюро в обсязі, достатньому для його належної діяльності;

5) розглянути поданий ДБР проект нормативно-правового акта щодо створення Інституту підготовки кадрів.

3. **ДБР:**

1) розглянути питання нормативно-правового врегулювання окремих процесів удосконалення інституційного забезпечення Бюро та внести відповідні пропозиції Комітетові Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, зокрема щодо:

– узгодження норм статті 5 Закону про ДБР із нормами статті 216 Кримінального процесуального кодексу України в частині підслідності;

– врегулювання процесу (процедури) застосування всіх положень і норм Дисциплінарного статуту Нацполіції до осіб РНС Бюро;

– узгодження норм Закону про ДБР та Закону України «Про судову експертизу» щодо включення Науково-дослідного інституту судових експертиз Державного бюро розслідувань до переліку суб'єктів експертної діяльності;

– розроблення процедури формування організаційної структури Бюро з урахуванням статусу незалежності ДБР;

- приведення інституційної спроможності ДБР, зокрема, в частині граничної чисельності працівників, у відповідність з обґрунтовано розрахованою потребою;
 - встановлення чіткого порядку (процедури, механізму тощо) призначення та звільнення першого заступника та заступників Директора ДБР;
 - можливості проведення зовнішньої незалежної оцінки ефективності діяльності ДБР за аналогією з органами державної влади з правоохоронною функцією з урахуванням статусу Бюро;
 - врегулювання міжпосадових співвідношень окладів осіб РНС та впорядкування окремих норм встановлення посадових окладів працівників ДБР;
 - врегулювання питання визначення типів (класів) граничних звань відповідно до затверджених посад за аналогією з іншими правоохоронними органами;
 - врегулювання питання зарахування до стажу служби в ДБР періодів служби в інших правоохоронних органах, а також стажу служби в Бюро надалі при переході на службу до інших правоохоронних органів;
 - визначення ДБР суб'єктом управління об'єктами державної власності;
- 2) передбачати ключові маркери та критерії для оцінки повноти та ефективності реалізації запланованих заходів при розробці та затвердженні Стратегічної програми діяльності ДБР на відповідний період.

Член Рахункової палати

Єлизавета ПУШКО-ЦИБУЛЯК

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ

Недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитором

Під час аудиту ідентифіковані недоліки внутрішнього контролю, найбільш значні з яких наведені нижче.

Суть недоліку	Сфера	Короткий опис ідентифікованого недоліку	Рівень ризику	Рівень ризику при попередньому аудиті
Не забезпечена достатня незалежність внутрішнього аудиту	Внутрішній аудит	Підрозділ внутрішнього аудиту не є самостійним структурним підрозділом в апараті ДБР, а функціонує у складі Управління забезпечення особистої безпеки ДБР, підпорядковуючись при цьому згідно з положенням безпосередньо Директору ДБР.		–

	Високий ризик – основні питання, які варті уваги вищого керівництва об'єкта контролю, оскільки їх результатом можуть стати фінансові наслідки, пов'язані з недоліками внутрішнього контролю
	Середній ризик – важливі питання, на які повинен звернути увагу управлінський персонал відповідно до сфер відповідальності
	Низький ризик – проблеми більш незначного характеру, які потребують вирішення

Надані рекомендації

Назва	Сфера	Рекомендація	Реагування управлінського персоналу
Удосконалити організаційну структуру	Внутрішній аудит	Після внесення законодавчих змін передбачити в організаційній структурі функціонування Відділу внутрішнього аудиту як самостійного структурного підрозділу апарату ДБР, підпорядкованого безпосередньо Директору ДБР	Виконання буде забезпечено

2. ІНШІ ПИТАННЯ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ ПОВІДОМЛЕНІ

Незалежність	Незалежність Рахункової палати забезпечується Законом України “Про Рахункову палату”. Між Рахунковою палатою та ДБР немає жодних відносин, що можуть вплинути на її об’єктивність і незалежність
Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю	Цей Звіт не містить питань, які відповідно до Міжнародних стандартів вищих органів аудиту мали, але не були повідомлені ДБР
Співпраця з іншими аудиторами	Цей аудит не потребував співпраці з іншими аудиторами або залучення зовнішніх незалежних експертів

Член Рахункової палати

Єлизавета ПУШКО-ЦИБУЛЯК

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Адміністрація судноплавства	Державна служба морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України
АРМА	Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів
БЕБ	Бюро економічної безпеки України
ДБР, Бюро	Державне бюро розслідувань
Держводагентство	Державне агентство водних ресурсів України
Держгеонадра	Державна служба геології та надр України
Держгеокадастр	Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру
Держлісагентство	Державне агентство лісових ресурсів України
Дисциплінарний статут Нацполіції	Дисциплінарний статут Національної поліції України, затверджений Законом України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII
ДПС	Державна податкова служба України
ДПСУ	Державна прикордонна служба України
ДРС	Державна регуляторна служба України
ДСА	Державна судова адміністрація України
Закон про ДБР	Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII "Про Державне бюро розслідувань" (зі змінами)
Комплексний стратегічний план	Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схвалений Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023
МВС	Міністерство внутрішніх справ України
Міндовкілля	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Мінінфраструктури	Міністерство розвитку громад та територій України
Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України
Мінфін	Міністерство фінансів України
Мінцифри	Міністерство цифрової трансформації України
Мін'юст	Міністерство юстиції України
МОН	Міністерство освіти і науки України
НАБУ	Національне антикорупційне бюро України
НАЗК	Національне агентство з питань запобігання корупції
НПУ, Нацполіція	Національна поліція України

Пенсійний фонд	Пенсійний фонд України
Положення № 743	Положення про проходження служби особами рядового та начальницького складу Державного бюро розслідувань, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 743 (зі змінами)
Проект Закону № 5305	Проект Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад діяльності Державного бюро розслідувань" (від 26.03.2021 реєстр. № 5305)
САП	Спеціалізована антикорупційна прокуратура
СБУ	Служба безпеки України
УВК	Управління внутрішнього контролю (внутрішня безпека), які діють у складі центрального апарату і територіальних управлінь ДБР з метою запобігання і виявлення правопорушень у діяльності працівників ДБР
ЦВК	Центральна виборча комісія
KPI	Key Performance Indicators – ключові показники ефективності

Критерії аудиту відповідності

Сфера	Критерії аудиту	Джерела критеріїв
Для оцінки відповідності та достатності правових засад організації ДБР	Правові засади організації ДБР забезпечують розмежування напрямів його діяльності з діяльністю, яку здійснюють інші державні правоохоронні органи, на основі виключної функціональної спрямованості	Пункти 1.1 та 4.4 Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023
	Нормативно-правове регулювання діяльності ДБР повною мірою забезпечує реалізацію покладених на нього завдань	Статті 1–8 Закону України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII “Про Державне бюро розслідувань” (зі змінами) Стаття 19, пункт 14 статті 92 Конституції України
Для оцінки відповідності організаційної структури та кадрового потенціалу	Наявна організаційна структура ДБР відповідає встановленій, територіальні управління та підрозділи наділені необхідними повноваженнями, формалізовані їхні права, обов'язки та відповідальність	Статті 9–13 Закону України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII “Про Державне бюро розслідувань” (зі змінами)
	Чітко визначені вимоги до керівництва ДБР, територіальних управлінь та підрозділів, порядок їх призначення та повноваження	Пункт 4.1 розділу II Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023
	Встановлені гранична чисельність центрального апарату та територіальних управлінь ДБР, порядок призначення працівників на посади, присвоєння спеціальних звань, періодичність перепідготовки та підвищення кваліфікації, стажування	Стаття 9 Закону України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII “Про Державне бюро розслідувань” (зі змінами)
	Дотримуються регламентовані обмеження щодо працівників ДБР	Пункт 4.3 розділу II Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023
	Визначені, встановлені та контролюється досягнення у процесі діяльності показників результативності (KPI)	
Для оцінки достатності створеної цифрової інфраструктури	Діяльність ДБР забезпечена сучасними технологіями, серверним обладнанням та системами електронного документообігу для безперервної роботи навіть у надзвичайних умовах	Стаття 8 Закону України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII “Про Державне бюро розслідувань” (зі змінами)
	Інформація щодо віднесених до підслідності ДБР кримінальних правопорушень вноситься та обробляється в електронному вигляді	Пункт 10 частини першої статті 6 Закону України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII “Про Державне бюро розслідувань” (зі змінами)
	ДБР має доступ до всіх інформаційних систем органів державної влади, необхідних для реалізації покладених повноважень	Пункти 1.3 і 5.2 розділу II Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023
	ДБР має інструменти для протидії внутрішнім та зовнішнім кіберзагрозам	
Для оцінки відповідності	ДБР наділене достатніми фінансовими та матеріально-технічними ресурсами для виконання покладених завдань відповідно до встановлених вимог законодавства	Стаття 17 Закону України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII “Про Державне бюро розслідувань” (зі змінами)
	Забезпечується повне і своєчасне фінансування Бюро	

Сфера	Критерії аудиту	Джерела критеріїв
потребам фінансового та ресурсного забезпечення	У кошторисі ДБР передбачається та фактично створюється фонд для проведення оперативно-розшукових (негласних слідчих) дій	
Для оцінки відповідності процедур організації внутрішнього контролю	У центральному апараті ДБР і його територіальних управліннях створені та діють підрозділи внутрішнього контролю Проводяться перевірки на добросовісність працівників ДБР та моніторинг їхнього способу життя відповідно до встановлених вимог (порядків, регламентів, інструкцій тощо) Здійснюється контроль за дотриманням працівниками ДБР правил етичної поведінки, вимог щодо недопущення виникнення конфлікту інтересів Під час вступу на службу та проходження служби в ДБР з особами проводяться психофізіологічні інтерв'ю із застосуванням поліграфа відповідно до встановлених вимог (порядків, регламентів, інструкцій тощо)	Стаття 24 Закону України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII “Про Державне бюро розслідувань” (зі змінами) Пункт 4.5 розділу II Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023
Для оцінки відповідності процесів стратегічного планування та управлінських процесів	ДБР відповідно до покладених завдань та у межах компетенції бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності Затверджуються та виконуються стратегічні (на 5 років) та річні програми діяльності ДБР, перспективні, поточні та оперативні плани Розроблені та затверджені відповідні методики розслідування кримінальних правопорушень ДБР забезпечене інструментами для здійснення інформаційно-аналітичних заходів щодо встановлення системних причин та умов проявів злочинності, вжиття заходів до їх усунення	Частина перша статті 6, частини перша і третя статті 12 Закону України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII “Про Державне бюро розслідувань” (зі змінами) Пункти 2.1 і 2.2 розділу II Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023
Для оцінки прозорості та підзвітності	ДБР в установленому порядку взаємодіє з органами прокуратури, внутрішніх справ, антикорупційними та іншими державними органами, налагоджений та здійснюється обмін інформацією Діяльність ДБР підзвітна, ДБР складає та в установленому порядку подає звітність про свою діяльність Передбачені та здійснюються процедури забезпечення прозорості діяльності ДБР На засадах відкритого та прозорого конкурсу утворена та функціонує Рада громадського контролю при ДБР, метою якої є забезпечення прозорості та цивільного контролю за діяльністю ДБР	Статті 22, 23, 27–28 Закону України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII “Про Державне бюро розслідувань” (зі змінами) Пункти 6.3 і 6.6 розділу II Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023 Частина перша статті 232 ¹ Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI (зі змінами)

